UNDERDÅNIGT BETÄNKANDE

AVGIVET AV

DEN AV KUNGL. MAJ:T DEN 3 OKTOBER 1902
TILLSATTA KOMMITTÉ

RÖRANDE

REGLERING AV STATENS ÄMBETSVERKS OCH MYNDIGHETERS LÖNEFÖRHÅLLANDEN M. M.

XXXVII.

REGLERING AV LÖNEFÖRHÅLLANDEN M. M.

BETRÄFFANDE

HYDROGRAFISKA BYRÅN.

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1913
[130556]

INNEHÅLL.

Sid.

Underdånig skrivelse till Konungen . . . . . I—II.

Betänkande och förslag.

Inledning . . . . . 1.
Hydrografiska byråns organisation . . . . . 28.
Inkommen framställning . . . . . 33.
Kommitténs förslag . . . . . 51.
Frågan om hydrografiska byråns ställning inom statsförvaltningen . . »
Hydrografiska byråns uppförande å ordinarie stat m. m. . . . . . 53.
Ordinarie befattningar och avlöningsförmåner för dem . . . . . 55.
Arbetstid å tjänsterum . . . . . 62.
Semester . . . . . 63.
Avlöningsvillkor . . . . . »
Pensionsålder . . . . . 67.
Anslag till ersättningar åt extra biträden, gratifikationer och vikariatsersättningar . . . . . 68.
Anslag till arvoden åt observatörer samt till expenser . . . . . 70.
Ordinarie stat samt kostnadsberäkning . . . . . 71.
Anslag å extra stat . . . . . 72.

Till KONUNGEN.

Den kommitté, åt vilken Kungl. Maj:t den 3 oktober 1902 uppdragit att avgiva underdånigt utlåtande och förslag rörande reglering av statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden m. m., får härmed

i underdånighet överlämna delen XXXVII av sina betänkanden, innefattande förslag i berörda hänseende beträffande hydrografiska byrån.

Stockholm den 6 mars 1913.

Underdånigst
F. H. SCHLYTERN.

PHILIP KLINGSPOR. AUG. NILSSON. AND. PERS.

CARL PERSSON. S. WÅHLIN.

Elis Sidenbladh.

Hydrografiska byrån.

Inledning.

Uti underdånig skrivelse den 14 september 1889 gjorde lantbruksakademiens förvaltningskommitté framställning därom, att Kungl. Maj:t måtte låta genom sakkunniga personer utarbeta förslag dels till en allmän plan för verkställande av hydrografiska undersökningar i olika delar av landet dels även beträffande de kostnader, som för dessa undersökningars utförande erfordrades.

Skrivelse 14/9 1889 från lantbruksakademiens förvaltningskommitté.

Sedan en del myndigheter hörts över ifrågavarande framställning, anbefallde Kungl. Maj:t väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och lantbruksstyrelsen att gemensamt uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till plan för anställande av hydrografiska undersökningar inom landet.

Det sålunda infordrade förslaget avgavs av nämnda styrelser uti underdånig skrivelse den 19 december 1900.

Förslag 19/12 1900 av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och lantbruksstyrelsen.

Styrelserna hade ansett förslaget böra omfatta en fullständig plan för hydrografiska undersökningar av landets färskvatten jämte några särskilda undersökningar rörande havsvattnet längs kusterna.

De i sistnämnda hänseende uti förslaget ingående maritima-hydrografiska iakttagelserna skulle ordnas och ledas af nautisk-meteorologiska byrån.

Vad färskvattenshydrografien anginge, skulle för densamma inom lämpligt belägna flodområden erfordras meteorologiska iakttagelser i egentlig mening, framför allt daglig uppmätning eller oavbruten självregistrering av nederbörden, men även beträffande avdunstning, luftens temperatur och fuktighet, vindens riktning och styrka samt lufttryck, anteckningar om snötäc-

kes tjocklek, om isläggning och islossning m. m., vilka arbeten borde verkställas vid tillräckligt antal stationer under ledning och kontroll såsom dittills av meteorologiska centralanstalten.

Vidare skulle behövas hydrometriska arbeten, vartill hörde dagliga iakttagelser eller oavbrutna registreringar av vattenstånd i vissa floder och insjöar på därför lämpliga platser, bestämning genom hastighets- och sektionsmätningar eller på annat tillförlitligt sätt av den mot särskilda vattenstånd svarande vattentillgången, d. v. s. den per tidsenhet avrinnande vattenmängden — vattenstånden så valda, att man med ledning af dessa kunde nöjaktigt bestämma vattentillgången även vid mellanliggande vattenstånd.

Därjämte skulle verkställas geodetiska, topografiska och geologiska undersökningar av flodområdena för bestämmande av landets konfiguration och beskaffenhet både på ytan och på djupet, särskilt vattendelarnas läge och byggnad, vilket allt borde utföras endast i den mån det erfordrades för komplettering av det, som i sagda hänseenden kunde inhämtas av arbetena för landets olika kartverk med därtill hörande beskrivningar.

Slutligen ingingo i planen vissa fysikalisk-hydrografiska undersökningar, vilka borde utföras vid en försöksstation under ledning av en vetenskapsman.

De till färskvattenshydrografien hörande undersökningarna skulle med vissa undantag ordnas och delvis verkställas av en för ändamålet föreslagen hydrografisk byrå i Stockholm, lydande under en likaledes föreslagen oavlönad styrelse, vars ledamöter representerade de institutioner eller verk, för vilka resultaten av undersökningarna ansågs företrädesvis nödvändiga och som kunde befrämja byråns verksamhet.

I den föreslagna hydrografiska byrån borde chefskapet utövas av en föreståndare med ådagalagda tillräckliga kunskaper i teoretisk och praktisk hydrografi, i vattenbyggnadslära samt i geologi. Denne skulle ägna sin odelade arbetskraft åt de hydrografiska undersökningarna dels genom självständigt vetenskapligt och hydrotekniskt arbete dels genom övervakande och ledning av det arbete, som utfördes av byråns övriga tjänstemän med biträden samt av de under byrån lydande observatörerna och stationerna i landet, vilka han vid undersöknings- och inspektionsresor ägde besöka. Han syntes böra jämnställas med byråchef i centralt ämbetsverk och till-

erkännas de löneförmåner, som vore eller framdeles bleve för sådan tjänsteman bestämda.

Byråns övriga tjänstemän skulle vara två byråingenjörer, på vilka borde ställas samma kompetensfordringar som på chefen, dock, där så funnes nödigt, med någon eftergift i avseende å vetenskapligheten, men helst med något höjda anspråk å ingenjörsutbildningen. Deras åliggande skulle vara att, enligt chefens bestämmelse och efter samråd med väg- och vattenbyggnads- samt lantbruksingenjörer och andra, som med kunskaper i ämnet förenade lokal- och personalkännedom, anordna och kontrollera de hydrografiska stationerna samt verkställa de mätningar och undersökningar, som krävde särskild sakkunskap och ej kunde åt andra sakkunniga uppdragas. För ifrågavarande byråingenjörer föreslogs enahanda avlöning, som då var tillerkänd byråingenjör i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Övrigt arbete såväl å fältet som vid byrån skulle verkställas av extra biträden, i den mån sådant ej medhunnes av de ordinarie tjänstemännen.

För byrån erfordrades därjämte en vaktmästare, vilken visserligen i avlöningsförmåner syntes böra jämnställas med vaktmästare vid de centrala ämbetsverken, men med rätt för styrelsen att på förslag av byråns chef tilldela honom gratifikation för skötande av räkne- och skrivmaskin, i den mån han kunde vid byråarbetet biträda därmed.

Till utgifterna för byrån hörde vidare vad som erfordrades för byråns publikationer, för anskaffande av rum med eldning och belysning, för möbler och instrument m. m.

Enligt uppgjorda kostnadsberäkningar skulle för genomförande av den framlagda planen för undersökningarna erfordras dels för organisation ett angivet belopp dels ock en årlig utgift av 58,900 kronor.

De angivna summorna skulle emellertid icke i sin helhet varda omedelbart behövliga, enär det beräknats åtgå en tid av tre år, innan undersökningsarbetet hunnit fullständigt organiseras.

Över det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och lantbruksstyrelsen gemensamt uppgjorda förslaget avgåvos flera yttranden.

Yttrande 9/11 1901 av hushållningssällskapens ombud.

I sådant hänseende må här omnämnas, hurusom hushållningssällskapens ombud i ett den 9 november 1901 avgivet yttrande anförde, bland

annat, att det samarbete mellan den nya och två äldre institutioner, som förslaget förutsatte, syntes vara nödvändigt och lämpligt såsom övergångsform till en enhetlig institution, om och när erfarenheten skulle visa en sådan behövlig, men att, på det samarbetet skulle bliva fruktbärande, detaljerade bestämmelser därför borde, i den mån de vore behövliga, av Kungl. Maj:t utfärdas.

Utlåtande 22/4 1902 av vattenfallskommittén.

Den av Kungl. Maj:t den 9 juni 1899 tillsatta s. k. vattenfallskommittén, som den 22 april 1902 yttrade sig i ärendet, hemställde, att väg- och vattenbyggnads- samt lantbruksstyrelsernas förslag, i vad det avsåge inrättandet av en särskild fysikalisk-hydrografisk försöksstation, ej måtte vinna avseende, samt att de i kostnadsberäkningarna upptagna beloppen för sistberörda institution måtte enligt sin natur fördelas mellan den hydrografiska byrån och de meteorologiska stationerna.

I avseende å kompetensen till chefsbefattningen vid den föreslagna hydrografiska byrån ansåg vattenfallskommittén ingen avprutning kunna göras i den vetenskapliga kapaciteten; däremot syntes det kommittén kunna ifrågasättas, huruvida det vore lämpligt att, på sätt som skett i styrelsernas förslag, särskilt betona fordringarna på den mera fackmässiga ingenjörsutbildningen.

Kommittén ansåg för sin del, att i fråga om chefens uppgift borde gälla följande bestämmelser: »I hydrografiska byrån utövas chefskapet av en föreståndare, som ådagalagt vitt omfattande kunskaper och praktisk erfarenhet inom de hydrografiska vetenskaperna och som ägnar sin odelade arbetskraft åt de hydrografiska undersökningarna dels genom självständigt vetenskapligt tekniskt arbete dels genom övervakande och ledning av det arbete, som vid byrån eller vid fältarbetena utföres av dess övriga tjänstemän med biträden samt av de under byrån lydande observatörerna och stationerna i landet.» Chefen syntes kommittén böra i avseende å löneförmåner jämnställas med överdirektör.

För byråingenjörerna ansåg kommittén kompetensfordringarna böra utgöras av ådagalagda tillräckliga kunskaper i teoretisk och praktisk hydrografi, vattenbyggnadslära och geologi.

Rörande väg- och vattenbyggnads- samt lantbruksstyrelsernas kostnadsberäkningar ansåg kommittén sig icke böra göra någon vidare erinran än vad som skett i fråga om den fysikalisk-hydrografiska försöksstationen. Den höjning i avlöningen till byråns chef, som bleve en följd av den föreslagna ändringen i hans ställning, motvägdes, enligt vad kommittén framhöll, av minskade omkostnader genom de experimentella undersökningarnas förläggande under hydrografiska byrån. Det syntes kommittén välbetänkt att ej från början ordna arbetena i alltför extensiv omfattning eller anställa en talrikare fast personal.

Propositioner vid 1907 års riksdag.

Då chefen för jordbruksdepartementet den 21 december 1906 inför Kungl. Maj:t föredrog detta ärende, förklarade han sig anse, att den hydrografiska undersökningen borde givas ungefär den omfattning, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt lantbruksstyrelsen i sitt förenämnda gemensamma förslag angivit.

Emellertid höll departementschefen före, att de föreslagna maritima undersökningarna skulle kunna lämnas åsido.

Å andra sidan syntes det honom, att styrelserna allt för litet beaktat betydelsen av att landets vattenförhållanden undersöktes även ur hydrogeologisk synpunkt.

I fråga om utförandet av den hydrografiska undersökningen sade departementschefen sig vara ense med styrelserna därutinnan, att själva planläggningen av densamma och sammanfattandet av dess resultat borde verkställas av en särskilt för ändamålet inrättad institution. Likaledes var han av samma mening som styrelserna därom, att de erforderliga meteorologiska iakttagelserna i egentlig mening borde kunna ställas under närmaste ledning och kontroll av meteorologiska centralanstalten.

Vad den hydrogeologiska delen av undersökningarna anginge, ansåg departementschefen däremot, att man ej borde stanna vid vad dittills föreslagits. Dessa undersökningar vore nämligen av den mångskiftande art, att det syntes vara omöjligt att finna en person, som hos sig förenade kompetens att verkställa dem alla. Långt mindre kunde en sådan kompetens förväntas hos personer, vilkas egentliga verksamhetsfält vore den rena hydrografien, såsom enligt styrelsernas förslag skulle vara fallet med

föreståndaren för den hydrografiska byrån och byråingenjörerna. De hydrogeologiska specialundersökningarna måste, om de skulle verkställas på ett tillfredsställande sätt, fördelas på ett större antal personer, så att var och en av dem finge på sin lott det särskilda undersökningsområde, där han vore mest hemmastadd. Å andra sidan bleve emellertid följden av en sådan uppdelning, att ingen av de personer, som för ändamålet skulle komma att användas, bleve på långt när fullt upptagen av den anpart av undersökningarna, som han skulle få på sin lott.

Vid dessa förhållanden syntes det departementschefen, som om de hydrogeologiska specialundersökningarna lämpligen borde utbrytas från de övriga och förläggas till den institution, som ensam förfogade över sådana arbetskrafter, att den kunde på ett tillfredsställande sätt utföra vad som fordrades, nämligen Sveriges geologiska undersökning. Chefen för denna hade också på förfrågan förklarat sig kunna utan tillökning i ämbetsverkets fasta arbetskrafter så ordna dess arbete, att det bleve i stånd att övertaga jämväl de hydrogeologiska undersökningarna, om än därför skulle fordras en mindre tillökning i det då till upprätthållande av ämbetsverkets verksamhet utgående anslaget. Att en sådan anordning förutsatte ett intimt samarbete mellan den geologiska undersökningen och den nya hydrografiska institutionen, ansåg departementschefen vara självklart.

Under förutsättning att vad han sålunda föreslagit angående de hydrogeologiska specialundersökningarnas förläggande under den geologiska undersökningen vunne bifall, höll departementschefen före, att någon särskild fysikalisk-hydrografisk station icke skulle bliva erforderlig.

Uti väg- och vattenbyggnads- samt lantbruksstyrelsernas gemensamma förslag hade hemställts om inrättandet av en fristående institution, en hydrografisk byrå, som, även om själva samlandet av materialet i vissa hänseenden skulle förmedlas av andra institutioner, dock skulle vara den centralpunkt, kring vilken det hela skulle gruppera sig.

Departementschefen sade sig för sin del hava varit mycket tveksam, huruvida åt den särskilda institution, som syntes vara erforderlig, borde givas en så fristående ställning, som styrelserna föreslagit, eller om den ej kunde ingå såsom en underavdelning i något redan befintligt verk eller någon institution. Säkerligen skulle — yttrade departementschefen — en

sådan anordning medföra en viss, om än ej alltför betydlig kostnadsbesparing.

De verk och inrättningar, som därvid först och främst vore att tänka på, ansåg departementschefen vara väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning och meteorologiska centralanstalten.

Vad då först anginge väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, höll departementschefen före, att man genom att förlägga den hydrografiska institutionen direkt under denna styrelse skulle utsätta sig för risken av en viss ensidighet. Särskilt syntes honom nämnda styrelse av naturliga skäl icke väl ägnad att tillvarataga de icke oviktiga vetenskapliga intressen, som skulle vara förbundna med byråns verksamhet.

Sveriges geologiska undersökning lämpade sig visserligen enligt departementschefens mening synnerligen väl att övertaga de hydrogeologiska specialundersökningarna, men, vad övriga delar av hydrografien anginge, ansåg han dessa ligga så pass långt på sidan om detta ämbetsverks egentliga verksamhetsfält, att, även om, med någon förstärkning i verkets ordinarie arbetskrafter, inom detsamma skulle kunna bildas en fullt kompetent hydrografisk underavdelning, en sådan uppdelning lätteligen skulle kunna vålla en för det mål, verket framför allt hade att tillgodose, ödesdiger splittring av dess och särskilt chefens arbetskrafter.

Med meteorologiska centralanstalten måste, enligt vad den förebragta utredningen gåve vid handen, den hydrografiska institutionen alltid komma att stå i det intimaste samarbete. Den meteorologiska centralanstalten vore emellertid en rent vetenskaplig institution och lydde såsom sådan närmast under vetenskapsakademien. Skulle även huvudparten av landets hydrografiska undersökning förläggas under meteorologiska centralanstalten, skulle det, enligt departementschefens åsikt, bortsett från de stora organisatoriska svårigheter, som därvid oundvikligen skulle uppstå, lätt kunna hända, att den praktiska sidan av hydrografien i längden icke komme till sin rätt.

Av sålunda anförda skäl — yttrade departementschefen — hade han efter moget övervägande ansett sig även i själva organisationsfrågan böra i princip ansluta sig till väg- och vattenbyggnads- samt lantbruksstyrelsernas förslag om inrättande av en särskild fristående institution, en hydrografisk byrå.

Emellertid fann departementschefen sig böra nämna, att därför syntes föreligga även ett annat, visserligen mera på sidan om själva saken liggande skäl. I skrivelse den 10 maj 1904 hade Riksdagen hos Kungl. Maj:t anhållit om revision av den s. k. lukrativa vattenrätten och därvid särskilt framhållit önskvärdheten av att även hos oss, liksom det redan skedde i en del främmande länder, komme att föras en s. k. vattenbok. Inom den kommitté, som tillsatts för att verkställa den begärda revisionen, hade man redan haft blicken fäst på den blivande hydrografiska byrån, såsom den institution, åt vilken förandet av den påtänkta vattenboken borde kunna uppdragas. Utan att närmare inlåta sig på frågan om lämpligheten därav, ansåg sig departemenschefen böra framhålla, att möjligheten av en sådan anordning enligt hans förmenande bättre tillgodosåges, om byrån från början finge en självständig ställning, än om den inordnades under annat verk eller annan institution.

Den högsta ledningen av den hydrografiska byråns arbeten skulle, enligt departementschefens mening, utövas av en oavlönad styrelse, vilken borde lämpligen kunna sammansättas av chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, såsom ordförande, samt chefen för den geologiska undersökningen, överingenjören i lantbruksstyrelsen, föreståndaren för meteorologiska centralanstalten och föreståndaren för den hydrografiska byrån ävensom eventuellt vattenfallsingenjören, såsom ledamöter. Vid en sådan sammansättning av styrelsen skulle såväl de praktiska som de teoretiska intressena bliva företrädda. Genom chefens för Sveriges geologiska undersökning och föreståndarens för meteorologiska centralanstalten medlemskap skulle även vara sörjt för det nödiga samarbetet mellan den hydrografiska byrån samt sistnämnda två institutioner.

Vad styrelsens befogenhet anginge, ansåg departementschefen denna böra begränsas till att huvudsakligen omfatta dels uppgörandet av plan för byråns verksamhet såväl vid dess första organisation som därefter för varje år och föreslåendet av stat för byrån, dels ock de speciella befogenheter Kungl. Maj:t kunde komma att uppdraga åt styrelsen i blivande instruktion för densamma.

Den omedelbara ledningen av byråns verksamhet skulle däremot uppdragas åt en av Kungl. Maj:t tillsatt föreståndare.

Utom denne skulle den hydrografiska undersökningens ordinarie arbetskrafter komma att utgöras allenast av de föreslagna två byråingenjörerna. Behovet av en särskild föreståndare för de fysikalisk-hydrografiska undersökningarna skulle nämligen bortfalla. Däremot komme alltid en del tillfälliga arbetskrafter att erfordras.

De av väg- och vattenbyggnads- samt lantbruksstyrelserna beräknade avlöningarna syntes departementschefen under dåvarande förhållanden uppenbarligen otillräckliga för att åt byrån förvärva behörigen kvalificerade arbetskrafter.

Departementschefen tänkte därvid i första hand på den för föreståndaren föreslagna avlöningen. Enligt förslaget skulle av denne fordras ådagalagda tillräckliga kunskaper i teoretisk och praktisk hydrografi, i vattenbyggnadslära samt i geologi. Han skulle således vara både vetenskapsman och ingenjör och i båda hänseendena stå på höjden av sin tids bildning. För en ingenjör med den större erfarenhet, som här skulle fordras, och med framstående egenskaper i övrigt bjöde emellertid det praktiska livet stora möjligheter till högre inkomst än den föreslagna avlöningen, som till att börja med icke skulle uppgå till mer än 6,400 kronor. Några vidare tillfällen till biförtjänster komme uppenbarligen icke föreståndarplatsen att lämna.

Men även om man, såsom ock vattenfallskommittén ifrågasatt, ville till största delen efterskänka fordringarna på ingenjörskompetensen — något som väl i varje fall vid platsens första tillsättande bleve nödigt, då det icke syntes vara möjligt att för densamma finna någon ingenjör, som haft tillfälle att ägna så mycken tid åt hydrografien, att han även på detta område fyllde måttet — och man i stället ville lägga huvudvikten på den rena hydrografutbildningen, ansåg departementschefen det starkt kunna ifrågasättas, om för den föreslagna avlöningen ens någon på detta område fullt kompetent person skulle kunna erhållas till föreståndarplatsen än mindre kvarhållas å densamma. Det senare vore dock nödvändigt för bevarande av kontinuiteten i arbetet, och detta så mycket mer som säkerligen de underordnade arbetskrafterna komme att ganska ofta ombytas.

För den vetenskapligt bildade hydrografen syntes emellertid, om ej avlöningen sattes desto högre, den akademiska banan, redan med de exi-

stensvillkor den då erbjöde, alltid komma att hägra såsom slutmålet. En ordinarie professor uppbure för det dåvarande en begynnelseavflöning av 6,000 och en slutavlöning av 7,000 kronor, d. v. s. i stort sett endast obetydligt sämre avlöning än föreståndaren för hydrografiska byrån skulle komma att uppbära. Den akademiske läraren hade emellertid alltid utsikt till en eller annan extra förtjänst, och, framför allt, han vore ordinarie tjänsteman med ty åtföljande pensionsrätt.

Ställningen av ordinarie ämbetsman skulle emellertid, enligt vad departementschefen ansåg sig böra föreslå, åtminstone till en början ej tillkomma föreståndaren för den hydrografiska byrån. I motiveringen till ett tidigare förslag hade lantbruksstyrelsen anfört, att under förutsättning av den då föreslagna organisationens genomförande den hydrografiska undersökningen syntes böra kunna genomföras under en tid av omkring 20 år; och även om man måste hålla före, att den sålunda beräknade tiden vore för kort och att jämväl efter genomförandet av den föreslagna undersökningsplanen behovet av vissa mera permanenta undersökningar komme att kvarstå, vore det, yttrade departementschefen, alltid att antaga, att man inom en begränsad tid måste i större eller mindre mån omorganisera det hela. Under sådana förhållanden ansåg departementschefen blivande anslag till den hydrografiska undersökningen tills vidare, såsom fallet dittills varit med anslaget till den geologiska undersökningen, böra uppföras å extra stat.

Då även i andra hänseenden den blivande föreståndarens ställning erbjöde ganska många jämförelsepunkter med chefens för Sveriges geologiska undersökning, särskilt i fråga om arbetets art och den vetenskapliga kompetens, det förutsatte, hade departementschefen ansett dem båda böra likställas jämväl i fråga om avlöning. Arvodet till chefen för den geologiska undersökningen utginge för det dåvarande med 7,000 kronor, vilket med andra ord ville säga, att han vore jämnställd med överdirektörer och andra chefer för mindre ämbetsverk i allmänhet. Samma arvode ansåg departementschefen minst böra tillkomma även föreståndaren för hydrografiska byrån. Departementschefen anslöt sig således därutinnan till den av vattenfallskommittén uttalade uppfattningen. Emellertid påginge arbeten på en omreglering av lönerna för de förvaltande ämbetsverkens personal, och

i sammanhang därmed syntes även medellönen för cheferna för de mindre verken komma att höjas. Av en sådan höjning borde, då regleringen en gång började genomföras, jämväl föreståndaren för hydrografiska byrån komma i åtnjutande. Arvodet åt denne föreståndare borde alltså för det dåvarande bestämmas till 7,000 kronor.

Utom föreståndaren skulle enligt styrelsernas förslag byråns fasta personal bestå av två byråingenjörer med en begynnelseavlöning av 3,500 kronor, som efter 5 år skulle kunna höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor. På dessa byråingenjörer skulle ställas huvudsakligen samma kompetensfordringar som på föreståndaren. Även de för byråingenjörerna beräknade avlöningarna ansåg departementschefen under dåvarande förhållanden för lågt tilltagna, särskilt som, därest vissa eftergifter åtminstone till en början måste göras i fråga om ingenjörskompetensen hos föreståndaren, kravet på sådan kompetens hos byråingenjörerna desto strängare måste fasthållas.

Av byråingenjörerna syntes en böra vara företrädesvis utbildad i vattenbyggnadskonst och den andre i de till lantbruksingenjörernas verksamhet hörande ämnen. En duglig vattenbyggnadsingenjör kunde emellertid inom kort tid efter avlagd ingenjörsexamen i det praktiska livet påräkna avsevärt högre inkomst, och även på lantbruksingenjörsbanan kunde inkomsten av praktisk verksamhet ganska snart stiga till högre belopp än den föreslagna avlöningen. De äldre lantbruksstipendiaterna kunde åtminstone efter en ifrågasatt arvodesförbättring påräkna en medelinkomst av mellan 4,000 och 5,000 kronor om året. Med den föreslagna avlöningen för byråingenjörerna skulle man således för dessa platser icke hava utsikt att erhålla annat än antingen mycket unga arbetskrafter, som därtill av omtanke om sin framtid skulle vara hänvisade att med det allra snaraste söka komma till annan verksamhet, eller ock underhaltiga personer, som ansåge sig icke hava någon vidare framtid på den praktiska banan. I båda fallen skulle emellertid säkerligen ändamålet med byrån till en stor del komma att bliva förfelat.

De arvoden, som vore erforderliga för att man skulle hava utsikt att därmed locka fullt dugliga ingenjörer att göra arbetet å byrån till sin livsuppgift, syntes departementschefen emellertid å andra sidan skola bliva

så avsevärda, att man, åtminstone till en början, borde avstå därifrån och i stället söka komma till ett arvodesbelopp, som, på samma gång det icke vore för byråns stat alltför betungande, dock icke vore lägre, än att man därför kunde beräkna att erhålla fullt kompetenta personer, som kunde finna med sin fördel förenligt att ägna någon längre tid, exempelvis omkring fyra eller fem år, åt tjänstgöring inom byrån.

Departementschefen hade tänkt sig, att ett arvode av 4,500 kronor, motsvarande den av styrelserna föreslagna slutliga avlöningen, skulle vara tillräckligt därför. Detta belopp skulle ungefär motsvara vad en lantbruksstipendiat ansåges kunna förtjäna om året under den sista delen av sin stipendiattid och syntes även ungefär motsvara den inkomst en i vattenbyggnadskonst duglig ingenjör vid ungefär samma ålder borde kunna beräkna. Departementschefen föreställde sig, att med ett så pass högt tilltaget arvode och med den merit, någon längre tids tjänstgöring i byrån alltid skulle innebära, lämpliga arbetskrafter skulle kunna erhållas. Införandet av ett passagesystem sådant som det föreslagna syntes honom så mycket lämpligare, som därigenom enligt hans åsikt även skulle vinnas den fördelen, att så småningom ett antal av de i det praktiska livet sysselsatta ingenjörena skulle bliva väl förtrogna med byråns arbeten, en fördel, som säkerligen icke finge underskattas.

Mot övriga i förslaget upptagna utgiftsposter för själva byrån ansåg departementschefen ej något vara att anmärka. Emellertid syntes honom den möjligheten icke utesluten, att lokal för byrån skulle kunna beredas i något statens hus, i vilket fall den beräknade utgiften för hyra skulle bortfalla.

Vad de meteorologiska observationerna anginge, hade föreståndaren för meteorologiska centralanstalten meddelat, att han ansåge den beräknade årskostnaden, 12,700 kronor, sedan undersökningarna en gång kommit i full gång, näppeligen tillräcklig. Särskilt hade han framhållit, att med det ringa arvode, som för det dåvarande vore anslaget åt de vid anstalten anställda amanuenserna, dessa icke syntes utan motsvarande tillökning i arvode böra åläggas den tillökning i arbete, som övertagandet jämväl av bestyret med de meteorologiska observationer, om vilka vore fråga, nödvändigtvis komme att medföra; och hade bemälde föreståndare ansett

i kostnadsberäkningarna böra ingå en arvodestillökning av 1,000 kronor för en av dessa amanuenser, åt vilken det mesta bestyret med ordnandet av observationerna skulle uppdragas. Departementschefen ansåg denna hemställan hava skäl för sig.

De i förslaget upptagna årsutgifterna för den maritima hydrografien och för den fysikaliskt-hydrografiska byrån skulle däremot åtminstone tills vidare kunna bortfalla.

Till den sålunda beräknade kostnaden för den hydrografiska undersökningen måste emellertid å andra sidan, enligt vad departementschefen erinrade, läggas det särskilda anslag, som syntes böra tillerkännas Sveriges geologiska undersökning för utförandet av erforderliga hydrogeologiska specialundersökningar. Enligt beräkningar över storleken av det anslag, som för ändamålet skulle erfordras, skulle detsamma kunna begränsas till ett belopp av 3,000 kronor om året, därav till fältarbeten 2,100 kronor samt till materialets bearbetande och offentliggörande 900 kronor.

Hela årliga kostnaden för Sveriges hydrografiska undersökning, då arbetet komme i full gång, skulle kunna beräknas enligt följande förslag till

»Stat för den hydrografiska undersökningen:

A) Den hydrografiska byrån med under densamma omedelbart lydande observationsstationer:

Arvode till föreståndaren	kronor	7,000
» » en byråingenjör	»	4,500
» » » »	»	4,500
» » » vaktmästare	»	800
Anmärkning: Efter 5 års anställning kan arvodet höjas med 100 kronor.		
Extra biträden samt gratifikation åt vaktmästaren (högst 500 kronor)	»	6,000
Publikationer	»	5,000
Hyra, ved, ljus, papper och övriga expenser	»	2,000
Resekostnader och hantlangning vid mätningar	»	7,000
Observatörers arvoden vid 160 stationer	»	8,000
Underhåll av peglar	»	200
	Summa kronor	45,000

B) De meteorologiska observationerna:

Arvodestillökning åt en amanuens vid meteorologiska centralanstalten	kronor	1,000
Observatörers arvoden	»	9,700

Instruments och apparaters underhåll	kronor	500
Inspektioner	»	500
Biträden vid instrumentens prövning, observationernas granskning och beräkning, tabellering samt skrivning m. m.	»	2,000
	Summa kronor	13,700

C) De hydrogeologiska specialundersökningarna:

Fältarbeten	kronor	2,100
Materialets bearbetande och publicerande	»	900
	Summa kronor	3,000»

Sammanlagda årskostnaden skulle således enligt departementschefens beräkning komma att uppgå till 61,700 kronor eller 2,800 kronor mera än enligt väg- och vattenbyggnads- samt lantbruksstyrelsernas beräkning, en tillökning, som vid den för det dåvarande på alla håll fortgående stegringen i löneanspråk syntes departementschefen icke böra verka afskräckande.

Vad organisationskostnaderna anginge, skulle de beräknade omkostnaderna för organiserandet av den maritima hydrografien och av den fysikalisk-hydrografiska stationen bortfalla. Beträffande övriga beräknade organisationskostnader, tillhopa 37,800 kronor, ansåg departementschefen icke något vara att anmärka mot deras belopp, om än en del av de för ordnandet av de meteorologiska observationerna beräknade utgifterna antagligen icke komme att påfordras under den närmaste tiden.

Vidkommande frågan, i vilken ordning det hela borde igångsättas, framhöll departementschefen såsom sin mening, att man för det dåvarande borde inskränka sig till att besluta inrättandet av byrån och utom nödiga arvoden för densammas personal anvisa endast ett belopp så tilltaget, att organisationsarbetet kunde beräknas komma att fortgå med full kraft under första året, men i övrigt låta organisationsfrågans slutliga avgörande anstå till ett kommande år och bero på vidare framställning från den blivande styrelsen för byrån.

Med denna utgångspunkt hade departementschefen ansett kostnaderna för år 1908 kunna beräknas för den hydrografiska byrån med under densamma omedelbart lydande observationsstationer till sammanlagt 40,800 kronor och för de meteorologiska observationerna till sammanlagt 10,800 kronor.

Några hydrogeologiska fältarbeten skulle icke kunna ifrågakomma under första året, vadan något anslag till dylika icke syntes behöva äskas för år 1908.

Vad tillsättningen av den hydrografiska byråns personal anginge, ansåg departementschefen föreståndaren böra förordnas av Kungl. Maj:t, varemot övrig personal syntes böra antagas, byråingenjörerna av styrelsen samt tillfälliga biträden och vaktmästaren av föreståndaren för byrån.

Beträffande de meteorologiska observationer, om vilka i detta sammanhang vore fråga, framhöll departementschefen, att de visserligen närmast vore avsedda att skaffa material för den hydrografiska undersökningen, men att de på samma gång mer eller mindre komme att kunna tjäna meteorologiska centralanstaltens eget ändamål, samt att i varje fall de instrument, som skulle behöva anskaffas för nämnda observationers utförande, syntes böra bliva centralanstaltens egendom. Vid sådant förhållande hade departementschefen ansett, att kostnaderna för nämnda observationer borde påföras icke nionde utan åttonde huvudtiteln.

I enlighet med departementschefens hemställan föreslog Kungl. Maj:t i proposition n:r 2 vid 1907 års riksdag, att Riksdagen måtte

dels besluta, att i huvudsaklig överensstämmelse med de av departementschefen angivna grunder en hydrografisk undersökning av Sveriges färskvatten skulle företagas under ledning av en särskild, för ändamålet bildad hydrografisk byrå,

dels ock för ifrågavarande ändamål å extra stat för år 1908 bevilja ett anslag av 40,800 kronor.

Därjämte föreslog Kungl. Maj:t vid samma års riksdag uti proposition n:r 3, att till utförande under meteorologiska centralanstaltens ledning och kontroll av vissa meteorologiska observationer för en hydrografisk undersökning av Sveriges färskvatten Riksdagen måtte på extra stat för år 1908 under riksstatens åttonde huvudtitel anvisa ett belopp av 10,800 kronor.

Med anledning av Kungl. Maj:ts uti förenämnda proposition n:r 2 gjorda framställning yttrade Riksdagen i skrivelse den 30 maj 1907, n:r o. *Riksdagens skrivelser* $^{30}/_{5}$ $^{31}/_{5}$ *1907.*

9, angående regleringen av utgifterna under riksstatens nionde huvudtitel, följande.

Tillgodogörandet av vårt lands rika vattenkrafter och särskilt användandet av den kraft, som förefunnes i de vattenfall, vilka tillhörde staten, vore angelägenheter av så genomgripande vikt, att deras ordnande icke borde undanskjutas; och då förutsättningen för en tillfredsställande lösning av dithörande frågor vore, att vårt land bleve i hydrografiskt avseende på ett tillförlitligt sätt undersökt, hade Riksdagen ansett sig böra bifalla Kungl. Maj:ts förslag om anordnandet av en särskild, för sådant ändamål avsedd hydrografisk byrå.

Då Riksdagen likaledes funnit sig böra instämma i vad departementschefen till statsrådsprotokollet anfört i fråga om grunderna för den hydrografiska undersökningens verksamhet och kostnaderna därför, hade Riksdagen beslutat, att, i huvudsaklig överensstämmelse med nyssnämnda grunder, en hydrografisk undersökning av Sveriges färskvatten skulle företagas under ledning av en särskild, för ändamålet bildad hydrografisk byrå, samt för ifrågavarande ändamål å extra stat för år 1908 beviljat ett anslag av 40,800 kronor.

Enligt vad Riksdagens skrivelse den 31 maj 1907, n:r 8, giver vid handen, anvisades å åttonde huvudtiteln jämväl det uti propositionen n:r 3 äskade beloppet av 10,800 kronor för vissa meteorologiska observationer för en hydrografisk undersökning av Sveriges färskvatten.

Sedan Kungl. Maj:t den 15 november 1907 i överensstämmelse med de uti förstnämnda proposition angivna grunder beslutat om den hydrografiska byråns trädande i verksamhet och om styrelse för densamma ävensom förordnat föreståndare för byrån, utfärdades den 18 januari 1908 instruktion för den hydrografiska undersökningen av Sveriges färskvatten (svensk författningssamling n:r 18).

1908 års riksdag.

För år 1909 beviljades vid 1908 års riksdag för här ifrågavarande ändamål anslag, slutande på samma belopp, 61,700 kronor, som det till årskostnad för omförmälda undersökningar av vederbörande departementschef i hans yttrande den 21 december 1906 beräknade beloppet. Av

ifrågavarande anslag anvisades 49,400 kronor under nionde huvudtiteln (därav 3,000 kronor för hydrogeologiska specialundersökningar) och 12,300 kronor (för de meteorologiska undersökningarna) under åttonde huvudtiteln. Då emellertid organisationsarbetet icke under år 1908 skulle hinna fullständigt genomföras, ingingo i det då beviljade beloppet, 61,700 kronor, vissa poster, avsedda till fortsatt inköp av instrument. Däremot hade en motsvarande besparing gjorts uti några av de andra anslagsposterna.

1909 års riksdag.

För år 1910 beviljades vid 1909 års riksdag för ifrågavarande undersökningar anslag å sammanlagt 66,700 kronor, av vilket belopp de för uppehållande av verksamheten vid den hydrografiska byrån med under densamma omedelbart lydande observationsstationer samt de för verkställande av hydrogeologiska specialundersökningar beräknade kostnaderna, tillhopa 53,000 kronor, anvisades under nionde huvudtiteln, medan kostnaderna för de meteorologiska undersökningarna, 13,700 kronor, uppfördes å åttonde huvudtitelns stat. Jämväl i beloppet 66,700 kronor ingingo vissa till organisationskostnader hänförliga belopp.

1910 års riksdag.

Till här omförmälda undersökningar beviljades vid 1910 års riksdag för år 1911 samma belopp, 66,700 kronor. I det för år 1910 anvisade beloppet hade emellertid en i hydrografiska byråns stat upptagen utgiftspost å 5,000 kronor varit avsedd för anskaffning och uppsättning av självregistrerande peglar. Denna post behövde icke upptagas i 1911 års stat, enär de egentliga organisationsarbetena, till vilka ifrågavarande post var att räkna, med 1910 års utgång blivit genomförda. Det för år 1911 beviljade beloppet innebar fördenskull i verkligheten en förhöjning i det till hydrografiska byrån beräknade anslaget med 5,000 kronor.

1911 års riksdag.

Även för år 1912 anvisades vid 1911 års riksdag till förberörda undersökningar sammanlagt 66,700 kronor, därav det till kostnaderna för de meteorologiska undersökningarna erforderliga beloppet, 13,700 kronor, å åttonde huvudtitelns stat.

Anslag till vattenfallsförteckning vid riksdagarna 1910 o. 1911.

Innan kommittén redogör för de anslagsbelopp, som för år 1913 beviljats för ifrågavarande undersökningar, torde böra erinras, att hydrografiska byrån sedan år 1911 åtnjuter bidrag jämväl från det under sjätte

huvudtiteln anvisade anslaget för åstadkommande av en schematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall.

Vid 1910 års riksdag anvisades nämligen på extra stat för år 1911 ett belopp av 27,000 kronor, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för påbörjande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av dylik förteckning och beskrivning. Arbetet skulle verkställas av vattenfallsstyrelsen, hydrografiska byrån samt meteorologiska centralanstalten. Av de årliga kostnaderna beräknades 13,500 kronor belöpa på hydrografiska byrån.

Sedan vattenfallsstyrelsen avgivit förslag till plan för bedrivande av nämnda undersökningar och arbeten, föreslog Kungl. Maj:t 1911 års Riksdag att på extra stat för år 1912 anvisa ett belopp av 22,000 kronor, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en schematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall i huvudsaklig överensstämmelse med den angivna planen. Denna framställning blev av Riksdagen bifallen.

Genom kungl. brev den 22 juni 1911 fastställdes den av vattenfallsstyrelsen framlagda planen, med rätt för nämnda styrelse att däri vidtaga de mindre ändringar, som under arbetets gång kunde visa sig önskvärda. Därjämte föreskrevs, att förteckning och beskrivning först skulle upprättas rörande Dalälvens och de större norrländska älvarnas flodområden, dock att, i den mån hydrografiska byråns undersökningar i allt fall komme att omfatta flodsystem i landets södra delar, dessa undersökningar borde kompletteras i syfte att kunna publiceras i vattenfallsförteckningen.

Enligt nämnda plan beräknades undersökningarna och arbetena rörande Dalälvens och norr därom belägna vattendrags flodområden, med areal överstigande 1,000 kvadratkilometer, kunna vara färdiga inom loppet av 8 till 10 år.

1912 års riksdag.

I underdånig skrivelse den 4 november 1911 hemställde styrelsen för hydrografiska byrån, att Kungl. Maj:t måtte hos Riksdagen utverka beviljandet av ett belopp av 71,700 kronor till bestridande av kostnaderna för den hydrografiska undersökningen av Sveriges färskvatten under år 1913 enligt följande beräkning:

A. *Den hydrografiska byrån med under densamma omedelbart lydande observationsstationer:*

Arvode till föreståndaren	kronor	7,000
» » en byråingenjör	»	4,500
» » » »	»	4,500
» » » vaktmästare	»	900
Extra biträden samt gratifikation åt vaktmästaren (högst 500 kronor), förslagvis	»	9,000
Publikationer, förslagsvis	»	8,000
Expenser, förslagsvis	»	2,500
Resekostnader och hantlangning vid mätningar, förslagsvis	»	8,000
Observatörers arvoden, förslagsvis	»	8,000
Komplettering och underhåll av peglar samt utrustning, förslagsvis	»	2,600
Summa	kronor	55,000

B. *De meteorologiska observationerna:*

Arvodestillökning åt en amanuens vid meteorologiska centralanstalten	kronor	1,000
Observationsarvoden, förslagsvis	»	9,700
Instruments och apparaters underhåll, förslagsvis	»	500
Inspektioner, förslagsvis	»	500
Biträden vid instrumentens prövning, observationernas granskning och beräkning, tabellering samt skrivning m. m., förslagsvis	»	2,000
Summa	kronor	13,700

C. *De hydrogeologiska specialundersökningarna:*

Fältarbeten, förslagsvis	kronor	2,500
Publikationer, förslagsvis	»	500
Summa	kronor	3,000

Den sålunda begärda förhöjningen i anslag från 66,700 kronor med 5,000 kronor till 71,700 kronor var föranledd av ökning i vissa utgiftsposter i hydrografiska byråns stat nämligen:

till arvode till vaktmästare med	kronor	100
» extra biträden »	»	2,000
» publikationer »	»	3,000
Summa	kronor	5,100

Samtidigt hade en minskning med 100 kronor eller från 2,700 till 2,600 kronor ägt rum i den förslagsvis till komplettering och underhåll av peglar samt utrustning upptagna utgiftsposten.

Vid överlämnande till styrelsen för hydrografiska byrån av utgiftsstat för byrån för år 1913 hade föreståndaren för byrån beträffande de sålunda begärda förhöjningarna anfört, att vaktmästaren vid byrån vid 1913 års ingång varit vid densamma anställd i 5 år och att enligt Kungl. Maj:ts proposition den 21 december 1906 angående anordnande av en hydrografisk undersökning av Sveriges färskvatten arvodet till vaktmästaren efter 5 års anställning skulle kunna höjas med 100 kronor.

Till arbeten för åstadkommande av en schematisk förteckning över Sveriges vattenfall hade under sjätte huvudtiteln äskats och till byråns förfogande blivit ställt ett belopp av 13,500 kronor, varigenom en ökning i anslaget till extra biträden med förslagsvis 4,500 kronor kunnat äga rum. Det belopp, som för sistberörda ändamål funnes tillgängligt för år 1912, uppginge fördenskull till sammanlagt 11,500 kronor och hade disponerats på ungefär följande sätt:

Arvode till en biträdande ingenjör	kronor	3,600
» » » » »	»	1,800
» » ett rit- och räknebiträde, manligt	»	1,800
» » » rit- och skrivbiträde, kvinnligt	»	1,200
» » » skriv- och räknebiträde, kvinnligt	»	1,200
» för vattenanalyser	»	1,000
Gratifikation och ersättning för skrivmaskinsarbete åt vaktmästaren	»	500
Diverse	»	400
	Summa kronor	11,500

Föreståndaren för byrån hade emellertid framhållit, att de ökade göromålen nödvändiggjorde anställandet av ännu ett kvinnligt biträde samt beredande av medel att bekosta extra biträde till den förberedande bearbetningen av resultaten av längdprofileringar.

Sedan dåmera vattenmängdsmätningar i stort antal hunnit utföras, måste, jämsides med bearbetningen av vattenståndsiakttagelserna, uträknandet av motsvarande vattenmängder samt upprättandet av tabeller och grafiska framställningar över dessa äga rum. Vidare påkallades i och för kollationering och korrekturläsning av tabellerna i byråns publikationer med nödvändighet ökad hjälp. Slutligen vore det för vissa vetenskapliga arbeten, som av föreståndaren planerats och som komme att fordra omfattande mekaniskt räknearbete, högeligen önskvärt att erhålla ökad arbets-

kraft. Om på grund av dessa omständigheter ett tredje kvinnligt biträde med arvode av 1,200 kronor finge anställas, kunde arbetena i framtiden så fördelas, att åt det ena biträdet uppdroges huvudsakligen ritarbeten, åt det andra huvudsakligen registratorsgöromålen samt renskrivningsarbeten och åt det tredje räknearbetena.

Såsom skäl för den ytterligare höjningen med 800 kronor i nu ifrågavarande utgiftspost (till extra biträden) hade föreståndaren vidare anfört, att de biträdande ingenjörerna vore fullt upptagna av fältarbetena samt övriga mera krävande byråarbeten och det manliga rit- och räknebiträdet av uträknandet av vattenmängdsmätningarna. För de vidlyftiga räknearbeten, som behövdes för uträknande av avvägningsresultaten, hade redan extra biträde utom byrån anlitats, vilket visat sig vara så mycket lämpligare, som därigenom personer med erfarenhet på detta område kunnat erhållas. Med den större omfattning, som dessa arbeten hädanefter komme att erhålla, bleve emellertid överskottet på anslaget och andra eventuella besparingar på detsamma otillräckliga för detta ändamål, vadan den här ifrågasatta ökningen vore synnerligen påkallad.

Vad slutligen beträffade anslaget till publikationer, utgjorde detta då 5,000 kronor. Denna summa komme emellertid icke att räcka till för de publikationer, som det enligt instruktionen ålåge byrån att utgiva. Under år 1911 hade byrån utgivit sin första årsbok, omfattande åren 1908 och 1909, och kostnaderna för denna hade uppgått till något över 10,000 kronor. De kommande årsböckerna bleve visserligen icke så dyra, men till omkring 5,000 kronor måste dock omkostnaderna minst beräknas, vadan sålunda det dåvarande anslaget i sin helhet därigenom skulle vara förbrukat, och medel icke finnas till övriga publikationer. Som emellertid denna gren av byråns verksamhet vore av särskilt stor betydelse och under inga villkor finge ligga nere, vore det tydligen nödvändigt, att ökade anslag bereddes för ändamålet, och borde denna ökning kunna för det dåvarande sättas till 3,000 kronor.

Vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 13 januari 1912 av ifrågavarande framställning från styrelsen för hydrografiska byrån gjorde chefen för jordbruksdepartementet icke någon erinran beträffande den begärda

förhöjningen i det till den hydrografiska byrån beräknade anslagsbeloppet, så vitt angick ökning av arvodet till byråns vaktmästare.

Vidkommande ökningen av utgiftsposten till extra biträden erinrade departementschefen, att i propositionen till 1907 års Riksdag angående anordnande av hydrografisk undersökning av Sveriges färskvatten antalet vattenståndsstationer förslagsvis beräknats till omkring 160. Redan under år 1910 voro emellertid icke mindre än 558 i verksamhet. Av dessa voro endast 185 på statens bekostnad inrättade. Alla de övriga voro inrättade av enskilda, som insände sina observationer till byrån utan annan ersättning än tillhandahållandet av för rapporterna erforderliga blanketter, porton m. m. Redan denna utomordentligt värdefulla tillökning i antalet stationer måste givetvis åstadkomma ett betydligt ökat arbete icke blott i form av registrering och bearbetning av rapporterna utan ock för tillsyn, korrespondens m. m. Sålunda hade månadsrapporterna över vattenståndet vid stationerna vuxit från 796 år 1908 till 4,684 år 1910.

Enligt vad departementschefen inhämtat, hade räknearbetena beträffande den stora mängd av äldre serier vattenståndsobservationer, som insamlats, icke på långt när kunnat avslutas. Dessa ganska omfattande räknearbeten bestode nämligen i uträknandet av medelvärden för månad och år å vattenståndet, angivandet av maximi- och minimivärden för respektive månader samt uträknandet av motsvarande årsvärden, uträknandet av årssummorna för nederbörd samt av antalet nederbördsdagar, av medelsnötjocklek, av vattentemperatur m. m., vilket allt krävde jämförelsevis väl kvalificerad arbetskraft.

Då längdprofileringarna eller avvägningarna av vattendragens höjd över havet utgjorde en viktig faktor vid beräkningar rörande vattenkraftens storlek, torrläggning av mark samt sjöregleringar, måste dessa arbeten anses vara av allra största betydelse. På grund av bristande tillgång på medel och arbetskraft hade dessa längdprofileringar dittills inom södra Sverige kunnat bedrivas endast i ringa skala. Då ökning i anslaget till extra biträden också för dessa arbetens uträknande begärdes, hade det skett bland annat även för att bereda den därför tillgängliga ordinarie arbetskraften möjlighet att något utsträcka tiden för fältarbetena.

Dessa och därmed sammanhängande ökningar i de löpande göromålen vore en naturlig följd av att, allteftersom arbetena fortginge, nya bearbetningskrav yppade sig och därmed ock nya, icke minst för den praktiska företagsamheten värdefulla resultat kunde ernås. Att en skyndsam granskning och bearbetning av det inkomna materialet vore välbehövlig, visade bland annat de allt talrikare förfrågningar särskilt angående vattenstånd och vattenmängd, som från både statsmyndigheter och enskilda inkomme till byrån.

Vad slutligen anginge den begärda höjningen i anslaget till publikationer, ansåg departementschefen även den vara av behovet påkallad. Enligt den för hydrografiska byrån gällande instruktionen skulle resultaten av byråns arbeten göras tillgängliga genom utgivande av årsböcker, innehållande lämpliga sammanställningar och bearbetningar av observationsmaterialet, monografier, innehållande sammanfattande beskrivningar av alla till den geografiska och praktiska hydrografien hörande, för flodområdena utmärkande egenskaper, samt avhandlingar och uppsatser behandlande såväl rent vetenskapliga som ur praktisk synpunkt viktiga specialfrågor. Då det dåvarande anslaget av 5,000 kronor, såsom av vunnen erfarenhet framginge, ungefärligen komme att åtgå till det första slaget av publikationer, skulle de fruktbärande vetenskapliga och praktiska resultat, som man ville utvinna ur byråns verksamhet, icke ernås, om byrån icke bleve satt i tillfälle att vidare bearbeta det insamlade materialet och, på sätt gällande instruktion föreskreve, i lämplig form bringa det till allmänhetens kännedom.

I de belopp, som i de sista årens stater funnits upptagna till de meteorologiska observationerna och de hydrogeologiska specialundersökningarna, hade för fullföljande av verksamheten ingen förändring ägt rum vid uppgörande av framlagda förslagsberäkningen.

I enlighet med föredragandens hemställan föreslog Kungl. Maj:t uti statsverkspropositionen vid 1912 års riksdag under nionde huvudtiteln, att Riksdagen måtte för uppehållande under år 1913 av verksamheten vid den hydrografiska byrån med under densamma omedelbart lydande observationsstationer på extra stat för samma år anvisa ett anslag av 55,000 kronor samt för verkställande under år 1913 av hydrogeologiska specialundersökningar på extra stat för samma år anvisa ett anslag av 3,000 kronor, eller tillhopa 58,000 kronor.

Därjämte äskade Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln av nyssberörda statsverksproposition till utförande under meteorologiska centralanstaltens ledning och kontroll av vissa meteorologiska observationer för den hydrografiska undersökningen av Sveriges färskvatten ett anslag av 13,700 kronor på extra stat för år 1913.

Vad Kungl. Maj:t sålunda begärt blev ock av Riksdagen beviljat (jfr skrivelser den 30 maj 1912 n:r 8 och 9).

Vidkommande anslagsbehovet för år 1913 för verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en schematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall anförde vattenfallsstyrelsen uti underdånig skrivelse den 30 oktober 1911, bland annat, att enligt uppgjord plan skulle för hydrografiska byråns räkning erfordras en ökning i anslaget till byråns utrustning av 1,500 kronor i och för anordnande av nya pegelstationer och ökning av 1,000 kronor i anslaget till arvoden åt observatörer. I anslagen till statens meteorologiska centralanstalt krävdes likaledes viss ökning.

Beträffande övriga anslagssummor ansåg vattenfallsstyrelsen, efter samråd med styrelsen för hydrografiska byrån, sig icke böra föreslå någon ökning, förrän ytterligare erfarenhet vunnits angående den tid och den arbetskraft, som verkställandet av den erforderliga längdprofileringen inom utsatt tid kunde komma att kräva.

För utförande av de arbeten för den schematiska förteckningen och beskrivningen över Sveriges vattenfall, vilka skulle verkställas genom hydrografiska byrån och statens meteorologiska centralanstalt, skulle för år 1913 erfordras ett belopp av 20,000 kronor enligt följande fördelning:

A). Hydrografiska byrån med under densamma omedelbart lydande observationsstationer:

Till extra biträden, förslagsvis	kronor 4,500	
» publikationer, »	» 1,000	
» expenser, »	» 500	
» resekostnader, »	» 6,000	
» utrustning, »	» 2,500	
» observatörers arvoden, förslagsvis	» 1,500	16,000

B). De meteorologiska observationerna:

Till observatörers arvoden, förslagsvis	kronor 2,500	
» nya stationer, »	» 1,500	4,000
	Summa kronor	20,000

Vad anginge det anslag, som borde ställas till vattenfallsstyrelsens förfogande för år 1913 för utförande av de på densamma ankommande arbeten för vattenfallsförteckningen, ansåg styrelsen ett belopp av 7,000 kronor erforderligt.

I statsverkspropositionen vid 1912 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1913 under sjätte huvudtiteln anvisa ett belopp av 27,000 kronor för verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en schematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall.

Det sålunda äskade beloppet blev ock av Riksdagen beviljat (jfr skrivelse den 30 maj 1912 n:r 6).

Hydrografiska byråns organisation.

Enligt vad förut är nämnt, utfärdade Kungl. Maj:t den 18 januari 1908 instruktion för den hydrografiska undersökningen av Sveriges färskvatten (svensk författningssamling n:r 18). Genom kungl. kungörelse den 23 april 1909 (svensk författningssamling n:r 25) har § 3 i instruktionen erhållit i viss mån förändrad lydelse.

Från instruktionen må här erinras om följande.

§ 1. Den hydrografiska undersökningen av Sveriges färskvatten äger rum under ledning av hydrografiska byrån samt utföres dels genom nämnda byrå med under densamma omedelbart lydande observationsstationer, dels, i avseende å de meteorologiska observationerna, genom statens meteorologiska centralanstalt och dels, i avseende å de hydrogeologiska specialundersökningarna, genom Sveriges geologiska undersökning.

Överinseendet över undersökningen utövas av styrelsen för hydrografiska byrån.

§ 2. Hydrografiska byrån har till ändamål att samla och bearbeta alla uppgifter, som för en uttömmande vetenskaplig och praktisk kännedom om de svenska färskvattnens hydrografi äro av nöden. Detta sker genom anställande av observationer och mätningar, genom dessas samlande, bevarande, bearbetande och publicerande, genom utförande av sådana uppdrag och avgivande av sådana utlåtanden, som av Kungl. Maj:t infordras eller av statsmyndigheter begäras, samt genom utförande av sådana undersökningar och utredningar åt kommuner och enskilda, som utan hinder för de allmänna arbetenas ostörda fortgång kunna företagas, varvid alla med uppdrag av sistberörda slag förbundna kostnader ersättas av dem, som lämnat uppdraget, och redovisas i byråns räkenskaper.

Med avseende på de till den hydrografiska undersökningen av Sveriges färskvatten hörande meteorologiska observationerna och hydrogeolo-

giska undersökningarna samarbetar byrån med statens meteorologiska centralanstalt och Sveriges geologiska undersökning, vilka det tillkommer att enligt fastställd plan utföra dessa arbeten.

Byråns arbeten utföras dels å fältet, dels vid över landet fördelade observationsstationer samt dels å tjänsterummet.

Resultaten av byråns arbeten göras tillgängliga genom utgivande av årsböcker, innehållande lämpliga sammanställningar och bearbetningar av observationsmaterialet, monografier, innehållande sammanfattande beskrivningar av alla till den geografiska och praktiska hydrografien hörande, för flodområdena utmärkande egenskaper, ävensom avhandlingar och uppsatser, behandlande såväl rent vetenskapliga som ur praktisk synpunkt viktiga specialfrågor.

Styrelsen för hydrografiska byrån har till huvuduppgift att vaka över, att de allmänna hydrografiska arbetena bedrivas på ett ändamålsenligt sätt, och att ett effektivt samarbete äger rum mellan de institutioner, åt vilka utförandet av dessa arbeten anförtrotts. § 3 (k. kung. 23/4 1909).

Styrelsen utgöres av chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen såsom ordförande samt vattenfallsdirektören, chefen för Sveriges geologiska undersökning, byråchefen för agrikulturtekniska ärenden i lantbruksstyrelsen, föreståndaren för statens meteorologiska centralanstalt och föreståndaren för hydrografiska byrån såsom ledamöter.

Styrelsen åligger bland annat, § 4.

att utfärda allmänna föreskrifter för ordnandet av byråns arbeten, de därmed sammanhängande meteorologiska observationerna och de hydrogeologiska specialundersökningarna;

att årligen upprätta och till Kungl. Maj:t ingiva dels förslag till hydrografiska byråns inkomst- och utgiftsstat för det närmast stundande året, dels kostnadsberäkning för de till den hydrografiska undersökningen hörande meteorologiska observationer och hydrogeologiska specialundersökningar för samma tidsperiod, dels förslag till arbetsplan för den hydrografiska undersökningen av Sveriges färskvatten under det närmast stundande året, dels ock beräkning beträffande storleken av de statsanslag åt undersökningen, vilka för det därefter följande året anses böra hos Riksdagen äskas;

att hava överinseende över byråns ekonomi;

att genom ordföranden och byråns föreståndare i mån av behov rekvirera de till upprätthållande av byråns verksamhet beviljade anslag; och

att förordna och entlediga hydrografiska byråns byråingenjörer.

§ 6. Hydrografiska byråns ämbets- och tjänstemän utgöras av en föreståndare och två byråingenjörer. Dessutom anställas en vaktmästare samt i mån av behov tillfälliga biträden och observatörer.

§ 7. Föreståndaren förordnas av Kungl. Maj:t.

Byråingenjörerna antagas av styrelsen på förordnande tillsvidare.

Tillfälliga biträden, vaktbetjänte och observatörer antagas av föreståndaren.

§ 8. Vid förordnande av byråingenjörer bör i varje fall, så vitt möjligt, tillses, att bland hydrografiska byråns ämbets- och tjänstemän såväl de vetenskapligt som de praktiskt hydrografiska intressena bliva tillbörligt företrädda.

§ 9. Föreståndaren för hydrografiska byrån skall enligt av styrelsen utfärdade allmänna föreskrifter leda och även själv deltaga i byråns arbeten.

Honom åligger i övrigt bland annat,

att årligen i god tid med föreståndaren för statens meteorologiska centralanstalt och chefen för Sveriges geologiska undersökning överlägga om arbetsplan och kostnadsberäkning för det närmast stundande ävensom kostnadsberäkning för det därefter följande året för de för den hydrografiska undersökningen behövliga meteorologiska observationerna och hydrogeologiska specialundersökningarna;

att årligen upprätta och till styrelsen i god tid ingiva förslag dels till hydrografiska byråns inkomst- och utgiftsstat för det närmast stundande året, dels till arbetsplan för hydrografiska byrån för samma tidsperiod, dels ock beträffande storleken av det statsanslag åt byrån, vilket för det därefter följande året anses böra hos Riksdagen äskas;

att i samband därmed och med ledning av till styrelsen ingivna motsvarande förslag rörande de meteorologiska observationerna och de hydrogeologiska specialundersökningarna avgiva förslag till den underdåniga framställning rörande hela den hydrografiska undersökningen av

Sveriges färskvatten, som bör årligen av styrelsen ingivas till Kungl. Maj:t;

att för fördelningen av byråns arbeten meddela de särskilda anvisningar, som utöver instruktionen och av styrelsen utfärdade allmänna föreskrifter kunna finnas erforderliga;

att meddela den under honom ställda personalen fullständig plan för såväl fältarbetena som arbetena å tjänsterummet samt att såväl å fältet som vid bearbetandet av de vunna observationerna övervaka arbetena, på det att nödig enhet i deras utförande må åvägabringas;

att anställa i samband med byråns uppgift stående forskningar av såväl rent vetenskaplig som övervägande praktisk art;

att årligen i god tid till styrelsen ingiva till Kungl. Maj:t ställd berättelse över byråns verksamhet under det senast förflutna året; samt

att jämte styrelsens ordförande rekvirera de till upprätthållande av byråns verksamhet beviljade anslag.

§ 10. Byråingenjörerna hava till åliggande att efter föreståndarens anvisning deltaga i byråns arbeten såväl å fältet som å tjänsterummet samt handleda och hava tillsyn över därvid anlitade tillfälliga biträden.

I enlighet med av föreståndaren gjord bestämmelse åligger det den ena av byråingenjörerna att omhänderhava och vårda byråns instrument och den andra att handhava, vårda och katalogisera byråns bok- och kartsamling samt besörja distribution och utbyte av byråns publikationer.

§ 11. Vid hydrografiska byrån skall, då undersökningar å fältet ej äga rum, det insamlade materialet bearbetas samt tabeller, beskrivningar, kartor m. m. utarbetas.

För föreståndaren och byråingenjörerna skall, i den mån ej annorlunda stadgats, den dagliga arbetstiden å tjänsterummet varje söckendag utgöra sex timmar, förlagda till tider, om vilka styrelsen meddelar närmare bestämmelser. Vid alla de tillfällen, då göromålens gång det kräver, äro nämnda tjänstinnehavare skyldiga underkasta sig nödig utsträckning i den sålunda bestämda arbetstiden. Å andra sidan må föreståndaren, om och i den mån omständigheterna det medgiva, kunna för tre månader under tiden juni—september inskränka den dagliga arbetstiden å tjänsterummet till 4 timmar.

§ 13. Byråns föreståndare och tjänstemän äga årligen, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under högst sex veckor.

§ 15. Byråingenjörerna äga endast genom hydrografiska byråns förmedling åtaga sig att utom tjänstetiden utföra praktiskt hydrografiska undersökningar och utredningar åt kommuner och enskilda samt på villkor, att dessa arbeten verkställas under föreståndarens kontroll och att till byrån avlämnas avskrifter av de utlåtanden, kartor m. m., vari de resultera.

Utöver den stadgade semestertiden må byråingenjör kunna av föreståndaren beviljas sammanlagt högst en månads ledighet årligen för verkställande av dylika undersökningar och utredningar.

För den ersättning, byråingenjör för sådant uppdrag betingar sig eller uppbär, skall redogörelse lämnas i byråns räkenskaper.

§ 16. I § 16 af instruktionen äro i fråga om befattningarna såsom föreståndare för hydrografiska byrån, byråingenjör och vaktmästare intagna vissa avlöningsvillkor.

Inkommen framställning.

Skrivelse 13/6 1912 från styrelsen för hydrografiska byrån.

Byråns uppförande å ordinarie stat.

I underdånig skrivelse den 13 juni 1912 har styrelsen för hydrografiska byrån framhållit, hurusom, med ledning av erfarenheten från de gångna åren och den utveckling, byrån därunder genomgått, man redan kunde inse, att behovet av de hydrografiska undersökningarna med säkerhet komme att för all framtid bestå och att fullbordandet av endast de närmast liggande uppgifterna komme att kräva så lång tid, att redan för dem det syntes styrelsen lämpligast att överflytta byrån på ordinarie stat.

I sådant hänseende lämnade styrelsen en översikt av byråns viktigaste arbeten och den tid, de kunde beräknas komma att kräva.

Vattenståndsiakttagelserna och i samband med dem stående observationer rörande isförhållanden, flottning, vattentemperatur m. m. vid byråns observationsstationer utgjorde, enligt vad styrelsen påpekade, den första grunden för arbetena. Av dylika stationer fanns under år 1911 ett antal av 597; av dessa voro 203 av byrån inrättade och bekostade, 394 däremot privata, tillhörande olika institutioner, för vilka dylika observationer vore av vitalt intresse.

Under erinran, att ett verkligt behov av vattenståndsiakttagelser i landet sedan länge förefunnits och alltmera ökats, ansåg styrelsen det vara klart, att en institution för insamlande och bearbetande av uppgifterna uti ifrågavarande hänseende och för kontrollerande av de nämnda stationernas verksamhet vore av nöden. Endast därigenom kunde det i möjligaste måtto undvikas, att luckor uppstode och att observationerna i följd av pegelrubbningar bleve obrukbara.

I fråga om vattenståndsiakttagelserna gällde det alltså enligt styrelsens uppfattning, att hydrografiska byråns arbeten måste bliva permanenta och

alltmera ökade, ju mera statens och enskildas företagsamhet beträffande våra vattendrag komme att ökas.

För alla hydrografiska spörsmål fordrades — framhöll styrelsen vidare — kännedom om de avrinnande vattenmängderna. Denna kännedom ernåddes genom utförande av hastighetsmätningar. För att ur dylika mätningar och vattenståndsobservationerna lära känna, huru stor vattenmängd, som avbördades vid en viss plats, fordrades en serie av mätningar vid olika vattenstånd. Ur en dylik serie kunde en avbördningskurva upprättas, som uttryckte sambandet under normala förhållanden mellan vattenstånd och avrinnande vattenmängd.

För varje huvudflod och ansenligare biflod fordrades allt efter storleken en eller flera dylika avbördningskurvor, beroende på tillflödenas storlek, sjöarnas antal och betydelse, vattenfallens värde o. s. v. Då för varje kurva fordrades en serie av mätningar, ansåg styrelsen det vara klart, att arbetena med erhållandet av tillförlitliga avbördningskurvor för alla viktigare älvar i landet komme att kräva en lång tidrymd. Antalet huvudflodområden med en storlek av mer än 200 kvadratkm. utgjorde 115; medräknades biflodsområdena av samma storlek, flerdubblades denna siffra. Även om det vore möjligt att i genomsnitt på *ett* år utföra de mätningar, som behövdes för konstruktionen av behövliga avbördningskurvor för *ett* huvudflodområde, skulle alltså krävas mer än 100 år, och detta likväl icke kunna ske med nuvarande arbetskrafter.

Därtill komme, att en mängd omständigheter komplicerade avrinningsförhållandena, såsom isbildning, vattenvegetation, nyinrättandet av dammar, bottnens föränderlighet o. s. v. Nya mätningar bleve därför tid efter annan nödvändiga och särskilt gällde detta, då fråga bleve om utbyggandet av något visst vattenfall eller genomförandet av en reglering, då nya mätningar till kontroll av de äldre avbördningskurvorna, om dylika funnes, eller för upprättande av nya bleve nödvändiga.

Endast utförandet av de för en allmän hydrografisk kännedom om våra vattendrag nödvändiga vattenmängdsmätningarna komme därför att kräva längre tid än som nu kunde överskådas, och även sedermera bleve alltjämt för kontroll och speciella uppgifter nya mätningar erforderliga.

Upprättandet av längdprofiler över vattendragen, d. v. s. avvägning av deras höjd över havet, vore vidare arbeten, nödvändiga för en mängd företag, såsom vattenavledningar, strömrensningar, kanaler och kraftverk.

Enligt vad styrelsen framhöll, vore längdavvägningarna av speciell betydelse för kännedom av våra vattenkrafter. Fallhöjden bildade jämte vattenmängden förutsättningarna för ett vattenfalls energimängd. För att kunna beräkna landets vattenkraftresurser liksom för bedömandet av varje enskilt vattenfalls värde, vore alltså nämnda arbeten oundgängliga. Detsamma bleve förhållandet, då det i framtiden än mera än hittills komme att gälla regleringen av våra älvar med hänsyn till största möjliga gagn för såväl vattenkraftens som jordbrukets intressen.

Längdavvägningarna vore emellertid mycket tidsödande och besvärliga arbeten. Att söka beräkna den tid, som en dylik profilering av alla svenska vattendrag av någon betydelse skulle kräva, syntes styrelsen icke tjäna mycket till. Med nuvarande arbetskrafter måste denna tid skattas i 100-tals år.

I nära sammanhang med förut nämnda slag av arbeten stode den förteckning över Sveriges vattenfall, som vore under utarbetande genom vattenfallsstyrelsen och hydrografiska byrån.

Enligt uppgjord plan för bedrivande av undersökningar för nämnda förteckning borde dessa för de norrländska områdena med areal över 1,000 kvadratkm. samt Dalälven åtminstone beträffande huvudälvarna och de största bifloderna nedom de stora sjöarna vara avslutade till omkring år 1921.

Ehuru något beslut därom ännu icke fattats, syntes det styrelsen för hydrografiska byrån kunna tagas för avgjort, att, efter arbetenas avslutande i denna utsträckning, de komme att fullföljas beträffande övriga vattendrag.

Enligt styrelsens mening vore det mycket viktiga och omfattande undersökningar, som ålåge byrån i och för denna förteckning. De kunde i själva verket karaktäriseras såsom uppgörande av ett nytt kartverk över landet med hänsyn dels till vattendragens lutnings- och vattenmängdsförhållanden dels till deras vattenkrafts- och därmed sammanhängande nationalekonomiska förhållanden. Fullföljandet av dessa arbeten komme

att kräva en lång tid och talade fördenskull jämväl för nödvändigheten av den hydrografiska undersökningens permanens.

Än mera gällde detta de omfattande och detaljerade undersökningar och utredningar, av vilka resultaten skulle nedläggas i de monografier eller flodbeskrivningar, som det ålåge byrån att utgiva beträffande de resp. flodområdena, allt eftersom fältarbetena därför hunnit utföras. Då vårt land omfattade 115 flodområden med en areal över 200 kvadratkm., syntes det styrelsen onödigt att försöka en tydligen mycket vansklig beräkning av den tid, en dylik omfattande undersökning av dessa områden i vetenskapligt och praktiskt hydrografiskt hänseende kunde anses komma att kräva.

Av framtida uppgifter, som redan nu beräknades bliva av större omfattning, framhöll styrelsen, hurusom de stora flod- och sjöregleringar, som syntes komma att genomföras, nödvändigt krävde hydrografiska undersökningar. Dessa bildade icke blott grundvalarna för beräkningarna av företagen, de måste också läggas till grund för regleringsplanerna, d. v. s. dammarnas skötsel o. d. I detta hänseende måste undersökningar utföras, på vilka en prognos av flödena under våren och sommaren eller lågvattnet om vintern kunde uppgöras, så att den mest ändamålsenliga tappning och dämning kunde åvägabringas. Uppgörandet av dylika prognoser fordrade givetvis vidlyftiga förundersökningar, men vore också av synnerligen stor betydelse.

Jämväl med hänsyn till en blivande vattenrättslagstiftning ansåg styrelsen det redan nu kunna förutses, att hydrografiska undersökningar och en hydrografisk byrå alltjämt komme att erfordras. En ny vattenlag komme nämligen med all säkerhet att grundas på och taga hänsyn till hydrografiska förhållanden mycket mera än hittills varit fallet. Uti det förslag till ny vattenlag, som avlämnats till Kungl. Maj:t, vore exempelvis föreslaget, att de nya vattendomstolarnas gränser skulle utgöras av flodområdesgränser. Vidare föresloges, att skillnad skulle göras mellan större och mindre vattendrag, för vilka helt olika bestämmelser angående rätt till vatten skulle gälla; och för fastställande av denna olikhet föresloges delvis hydrografiska grunder, för vilka byråns undersökningar vore nödvändiga. Slutligen föresloges, att vattenböcker skulle föras, uti vilka

skulle dels inskrivas faktiska och rättsliga förhållanden rörande anläggningar dels ock anmärkas hydrografiska och topografiska beskrivningar över de inom vattendomstolens område belägna vattendrag.

Även med hänsyn till en ny vattenlagstiftning syntes alltså nya uppgifter komma att föreligga för en hydrografisk byrå, vilka gjorde det nödvändigt, att dess undersökningar bleve permanenta.

Slutligen ansåg styrelsen det helt naturligt gälla rörande byråns vetenskapliga verksamhet, att den i ett land som vårt länge framgent komme att finna en rikedom på uppgifter att lösa. Utlandets stora institutioner för de hydrografiska undersökningarna hade också överallt ansetts behöva vara permanenta.

Med vad sålunda och i övrigt anförts, syntes det styrelsen, att tillräckliga motiv förebragts för behovet av hydrografiska undersökningar under en mycket längre tidrymd än den, varmed man i allmänhet torde hava räknat i regleringsfrågor; och styrelsen hemställde fördenskull, att i samband med den reglering av avlöningarna till hydrografiska byråns personal, som av styrelsen föresloges, byrån måtte uppföras på ordinarie stat.

Ändrad benämning å byrån.

I sammanhang därmed ansåg sig styrelsen böra hemställa, huruvida icke byråns karaktär av central statsmyndighet borde även i benämningen komma till sin rätt, i likhet med vad exempelvis för statistiska centralbyrån och meteorologiska centralanstalten vore fallet; och föreslogs i sådant hänseende, att benämningen, i stället för den nuvarande, måtte bliva hydrografiska centralbyrån eller hydrografiska centralanstalten.

Ordinarie befattningshavare samt avlöningsförmåner för dem.

Enligt vad styrelsen erinrade, utgjordes hydrografiska byråns personal af en föreståndare, två byråingenjörer och en vaktmästare. Vidare vore anställda tillfälliga biträden och observatörer. För den »ordinarie» personalen vore den nuvarande staten följande:

Arvode åt en föreståndare	kronor	7,000
» » » byråingenjör.	»	4,500
» » » »	»	4,500
» » » vaktmästare	»	800 { Efter 5 år kan arvodet höjas med 100 kronor.

Anslaget till extra biträden utginge för år 1913 å byråns stat med 9,000 kronor och å vattenfallsförteckningens stat med 4,500 kronor. Dessa båda anslag vore beräknade att användas på följande sätt:

Å byråns stat:

Arvode åt en biträdande ingenjör i 6 månader	kronor 1,800
» » ett manligt biträde för vattenmängdsberäkningar, ritarbeten etc.	» 1,800
» » » kvinnligt biträde för registratorsgöromål o. d.	» 1,200
» » » kvinnligt biträde för ritgöromål	» 1,200
» » » » » » räknearbeten	» 1,200
» för vattenanalyser	» 800
Ersättning åt vaktmästaren för skrivmaskinsarbete	» 500
Diverse	» 500
	Kronor 9,000

Å vattenfallsförteckningens stat:

Arvode åt en biträdande ingenjör	kronor 3,600
» för biträde med avvägningars bearbetning	» 900
	Kronor 4,500

Utom det ena kvinnliga biträdet hade denna extra personal varit anställd under hela år 1911 samt dittills under år 1912. Dessutom hade andra tillfälliga biträden för kortare tid varit anställda. Behovet av en fast personal i nämnda utsträckning vore därför enligt styrelsens förmenande av erfarenheten tydligen ådagalagd, och någon ytterligare utvidgning härutinnan syntes redan nu vara nödvändig. Detta gällde framförallt den nu för halft års anställning beräknade biträdande ingenjören. Det gällde också anställandet av ännu ett mindre kvalificerat manligt biträde för vattenmängdsberäkningar o. d. Då emellertid ökningen av sistnämnda arbeten till största delen berodde av de talrika mätningarna i och för vattenfallsförteckningen, syntes en ökning av anslaget därutinnan lämpligen böra begäres å dennas stat.

I fråga om personalens uppförande på ordinarie stat syntes det styrelsen, att föreståndaren, byråingenjörerna, tre kvinnliga biträden samt vaktmästaren borde bliva ordinarie tjänstinnehavare. Däremot ansågs detta, åtminstone för närvarande, icke nödvändigt beträffande övrig personal, men borde för anställande av extra biträden till fält- och byråarbe-

tena, för vattenanalyserna, för ersättning till vaktmästaren för skrivmaskinsarbete, för vikariatsersättning och för diverse tillfälliga utgifter i staten upptagas ett särskilt belopp, i likhet med vad som i staten för Sveriges geologiska undersökning vore fallet.

Beträffande avlöningsförmånerna för hydrografiska byråns föreståndare erinrade styrelsen, hurusom avlöningarna åt cheferna för de mindre ämbetsverken vid pågående omregleringar bestämts till 9,000 kronor och att i enlighet därmed avlöningen för chefen för Sveriges geologiska undersökning reglerats vid 1909 års riksdag. Styrelsen föreslog fördenskull, att avlöningen till föreståndaren för nu ifrågavarande anstalt måtte fastställas till 9,000 kronor.

I sammanhang därmed ansåg sig styrelsen också böra ifrågasätta, huruvida icke jämväl bemälde föreståndares benämning borde ändras till närmare överensstämmelse med förhållandet vid andra motsvarande ämbetsverk eller så att han bleve betecknad såsom chef för byrån. Att chefskapet delvis utövades av en styrelse, syntes icke utgöra hinder härför, då byråns chef själv vore medlem av styrelsen och icke endast föredragande. För postsparbanken funnes en styrelse, i vilken ordförandeskapet utövades av generalpostdirektören, och likväl benämndes direktören för postsparbanken chef för densamma.

Rörande byråingenjörerna erinrade styrelsen, hurusom vederbörande departementschef, då fråga var om inrättandet av den hydrografiska byrån, ansåg den ursprungligen föreslagna avlöningen av 3,500 kronor för låg med hänsyn till svårigheten att med dylik avlöning erhålla praktiskt dugliga personer för byråingenjörsbefattningarna. Arvodet sattes därför till 4,500 kronor eller till lika belopp som för andra gradens tjänstemän på äldre stat inom centrala ämbetsverk. Att ålderstillägg icke ansågs böra beräknas, syntes styrelsen hava berott därpå, att man ansett ett passagesystem lämpligt, varigenom byråingenjörerna i regel endast skulle tjänstgöra några år vid byrån och sedan söka sig annan sysselsättning.

För sin del ville styrelsen emellertid betona, att den icke ansåge ett sådant passagesystem förenligt med byråns alltmera ökade verksamhet. Den »ordinarie» personalen vore redan nu så ytterligt knappt tilltagen, att det vore av största vikt, att utsikt funnes att så länge som möjligt behålla de personer, som en gång blivit förtrogna med byråns arbeten. Ett motsatt förfaringssätt skulle på föreståndaren ställa orimliga kraf, enär denne, utom ledningen av och deltagandet i byråns arbeten, hade att följa med utvecklingen inom den hydrografiska forskningen och att själv bidraga till densamma genom utgivna publikationer. Det vore fördenskull nödvändigt, att byråns tjänstemän vore så väl kvalificerade som möjligt och vana vid arbetena. Detta så mycket mera som ett flertal extra biträden användes, vilka i regel syntes behöva ombytas oftare, varvid det alltid krävde åtskilligt arbete, innan de nya bleve förtrogna med byråns mätningar och övriga arbeten.

Avlöningarna till byråingenjörerna borde alltså enligt styrelsens mening utgå med minst samma belopp som till andra gradens tjänstemän och med ålderstillägg. De bleve då jämnställda med förste byråingenjörerna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vilket syntes lämpligt. Styrelsen ansåg det visserligen kunna med skäl ifrågasättas, huruvida man ens med dessa avlöningar kunde hava förhoppning erhålla och behålla praktiskt dugande ingenjörer i en tid, då lönerna för dessa även vid unga år i regel vore höga.

Ifrågavarande tjänstemän hade emellertid möjlighet till vissa extra inkomster i följd av de bestämmelser, som funnes uti instruktionen rörande rätt för byråingenjörerna att utföra praktiska undersökningar, vilka bestämmelser styrelsen ansåg böra, möjligen med någon modifikation, kvarstå i likhet med vad som vore fallet inom Sveriges geologiska undersökning. Hittills hade dock dessa extra inkomster visat sig mycket obetydliga.

Vad beträffade den fördelen, som av departementschefen omnämnts, att man genom täta ombyten av byråingenjörer skulle i det praktiska livet erhålla tillgång till ingenjörer, som vore förtrogna med byråns arbeten, ville styrelsen icke underskatta betydelsen härav, men ansåg, att detta kunde tillgodoses dels genom de extra biträden, som byrån använde och

vilka icke kunde avlönas så högt, att icke täta ombyten bleve regeln, dels därigenom att elever vid tekniska högskolan inom väg- och vattenbyggnadsfacket under sina ferier fullgjorde en del av den därunder brukliga praktiska verksamheten genom biträdande vid byråns mätningar.

Styrelsen föreslog, att avlöningen till tvenne byråingenjörsbefattningar vid hydrografiska byrån måtte bestämmas, för vardera, till 5,800 kronor, varav 3,600 i lön, 1,800 i tjänstgöringspenningar och 400 i ortstillägg, samt med tvenne ålderstillägg, vartdera å 500 kronor, efter 5 och 10 års tjänstgöring. Därvid borde den tid byråingenjörerna redan tjänstgjort vid byrån räknas dem till godo för åtnjutande av ålderstillägg.

I fråga om sättet för anställande av byråingenjörer erinrade styrelsen, att de för närvarande, efter ansökan, förordnades av styrelsen. Därutinnan syntes styrelsen den ändring böra vidtagas, då dessa tjänstemän uppflyttades till ordinarie, att de, i likhet med exempelvis statsgeologerna, efter ansökan och på förslag av styrelsen utnämndes av Kungl. Maj:t.

Vaktmästaren hade hittills åtnjutit ett arvode av 800 kronor, med rätt till ett ålderstillägg å 100 kronor efter fem års anställning. Dessutom hade styrelsen ägt att tilldela honom en gratifikation av högst 500 kronor årligen för biträde med skriv- och räknemaskinsarbete.

Enär förmåga av biträde vid sistnämnda arbeten icke utan vidare kunde anses tillhöra skäliga kompetensvillkor för vaktmästarbefattningar, ansåg styrelsen en dylik gratifikation fortfarande böra utgå i likhet med vad fallet vore beträffande ene vaktmästaren vid Sveriges geologiska undersökning.

Med hänsyn till de mångfaldiga expeditionsgöromål o. d., som bestredes av vaktmästaren vid hydrografiska byrån, syntes det styrelsen avgjort, att denne i avlöningsförmåner borde jämnställas med förste vaktmästare. Beträffande den nyss omnämnda gratifikationen för biträde med skriv- och räknemaskinsarbete ansåg styrelsen emellertid, att densamma fortfarande borde beräknas till samma belopp som förut.

Styrelsen hemställde, att på den ordinarie staten måtte upptagas i avlöning åt en vaktmästare ett belopp av 1,500 kronor, varav 900 i lön, 450 i tjänstgöringspenningar och 150 i ortstillägg, vartill skulle kunna

komma ett ålderstillägg å 100 kronor efter 5 års tjänstgöring. För åtnjutande av ålderstillägg borde enligt styrelsens mening den tid, som vaktmästaren redan varit anställd, räknas honom till godo.

Slutligen ansåg styrelsen, såsom redan är antytt, att å den ordinarie staten borde upptagas tre kvinnliga tjänstebefattningar. Rörande behovet av dessa biträden anförde styrelsen följande.

De arbeten, som skulle utföras av dem, vore dels registrators-, räkenskaps-, gransknings- och renskrivningsarbeten, dels ritarbeten, dels räknearbeten, vartill komme kollationering och korrekturläsning.

Registratorsarbetena omfattade förande av in- och utgående diarier för styrelsen och byrån;

kontrolljournaler över inkomna vattenståndsrapporter och diagram;

kontrolljournaler över inkomna vattenprov;

kortregister över vattenståndsstationerna, över fixpunkter och över byråns bibliotek.

Räkenskapsarbetena omfattade biträde med förande av kassa- och huvudböcker samt inventarieförteckning.

Gransknings- och renskrivningsarbetena omfattade *dels* granskning och avskrift av inkomna månadsrapporter, *dels ock* biträde med uppgörande av tabeller över de dagliga vattenståndsobservationerna, månadsmedelvattenstånd, månadsmaximivattenstånd, månadsminimivattenstånd, årliga maximi- och minimivattenstånd, månadsnederbörd och antal dagar med nederbörd, snötjocklek, snötäckets vattenvärde, vattnets temperatur och vattenanalyser samt kollationering och korrekturläsning av dessa tabeller.

För de nämnda registrators- m. fl. arbetena behövdes ett kvinnligt biträde. Med hänsyn till arten av större delen av dessa arbeten ansåg styrelsen, att avlöningen till detta biträde borde sättas »lika med den högre av de normalgrader, som vid senare löneregleringar fastställts».

Ritarbetena omfattade uppritande av diagram över de dagliga vattenstånden vid samtliga stationer, över vattentemperaturen och över vattenanalyserna samt uppritande av vattenmängdsdiagram.

Till dessa arbeten komme uppritning av äldre serier av vattenståndsobservationer samt i främsta rummet uppritning af pegelskisser,

kopiering av inkomna ritningar över vattenbyggnader o. d. ävensom uppritning av diagram samt planscher för byråns publikationer m. m.

För ritarbetena erfordrades ett kvinnligt biträde, som helt kunde syssla med dessa. Med hänsyn till arten av dessa arbeten ansåg styrelsen, att även för detta biträde avlöningen borde utgå med det högre beloppet.

De räknearbeten, som skulle utföras av det tredje kvinnliga biträdet, utgjordes av uträknande av medelvärden för månad och år å vattenståndet vid samtliga stationer liksom övriga medelvärden i vissa tabeller i årsboken. Därvid anmärkte styrelsen, att motsvarande räknearbete beträffande den stora mängd av äldre serier av vattenståndsobservationer, som insamlats, icke vore på långt när avslutat. I samband med byråns vetenskapliga verksamhet tillkomme dessutom ett stort antal arbeten, för vilka behovet av ett räknebiträde vore oundgängligt. Ifrågavarande biträde borde också hjälpa till med kollationering och korrekturläsning.

Behovet av även detta biträde hade erkänts genom bifall till byråns underdåniga framställning om ökat anslag för år 1913 till avlönande av ett dylikt biträde. Avlöningen åt detsamma syntes styrelsen med hänsyn till det mera mekaniska arbetet kunna sättas lika med den lägre avlöningen till de kvinnliga biträdena inom ämbetsverk.

Styrelsen hemställde alltså, att på ordinarie stat måtte upptagas tre kvinnliga biträden. För två av dessa borde avlöningen utgå med 1,600 kronor, varav 900 i lön, 550 i tjänstgöringspenningar och 150 i ortstillägg, samt med rätt till 200 kronor i ålderstillägg efter resp. 5 och 10 års tjänstgöring; för ett av biträdena borde avlöningen utgå med 1,200 kronor, varav 700 i lön, 350 i tjänstgöringspenningar och 150 i ortstillägg, vartill skulle kunna komma två ålderstillägg, vartdera å 200 kronor, efter 5 och 10 år. Den tid, som de nuvarande innehavarna av dessa befattningar varit anställda, syntes styrelsen böra tillgodoräknas dem vid övergången på ordinarie stat.

Anslag till vikariatsersättningar och extra biträden.

I fråga om semesterförmån för tjänstinnehavare vid hydrografiska byrån har styrelsen ansett vad i sådant hänseende redan stadgats beträffande föreståndaren och byråingenjörerna fortfarande böra bestå.

Beträffande däremot byråingenjörernas rättighet att utöver semestertiden åtnjuta ledighet för utförande av enskild hydrografisk undersök-

ning ävensom i fråga om den ersättning, som byråingenjör för enskilt hydrografiskt uppdrag skulle äga att betinga sig eller uppbära, syntes styrelsen eventuellt nya bestämmelser böra fastställas i samband med en omarbetning av instruktionen.

Hittills hade någon ökad ersättning för den, som inträdt i annans tjänstgöring vid semester, icke lämnats, utan hade i detta avseende samma tillvägagångssätt praktiserats som vid Sveriges geologiska undersökning, så länge detta ämbetsverk var på extra stat. Därutinnan har styrelsen ansett ändring böra ske också för hydrografiska byrån. Ett anslag till vikariatsersättning borde sålunda upptagas.

För vaktmästaren syntes styrelsen böra fastställas rätt till semester under 15 dagar. Till uppehållande av hans tjänstgöring under denna tid borde, då endast en vaktmästare funnes, upptagas ett anslag, beräknat efter 3 kronor om dagen.

För de kvinnliga biträdena ansåg styrelsen böra stadgas rätt till semester under en månad. I vikariatersättning åt de kvinnliga biträdenas ställföreträdare under semester syntes böra utgå ett belopp, motsvarande 100 kronor pr månad för vartdera av biträdena av högre avlöningsgrad och 75 kronor för biträdet av lägre avlöningsgrad.

Sammanlagt skulle för vikariatsersättningar behöva beräknas en summa av 1,200 kronor.

För närvarande funnes vid hydrografiska byrån anställda jämväl en biträdande ingenjör och ett manligt extra biträde, varjämte tillfälliga biträden anlitades. För avlöning av dessa borde ett anslag beredas på ordinarie stat. Det nuvarande anslaget till extra biträden utgjorde å byråns stat 9,000 kronor. Därav skulle emellertid avgå 3,600 kronor, utgörande arvoden till de kvinnliga biträdena, vilkas befattningar föreslagits till uppförande såsom ordinarie. Återstoden utgjorde alltså 5,400 kronor, men detta belopp syntes styrelsen numera icke räcka till.

Till avlönande av en biträdande ingenjör hade hittills beräknats endast 1,800 kronor. Styrelsen ansåg emellertid någon ökning av byråns arbetskrafter vara nödvändig, om det skulle vara möjligt för densamma att inom rimlig tid bliva till det gagn för den praktiska företagsamheten

inom landet, som vid byråns inrättande avsågs. Bäst skulle nog en sådan ökning av arbetskrafterna tillgodoses genom inrättande av ytterligare en byråingenjörsbefattning; men då med avseende å den ifrågavarande biträdande ingenjörsbefattningen icke i lika hög grad som beträffande byråingenjörsbefattningarna gällde vad styrelsen förut anfört rörande fördelen av en mera fast anställning vid byrån och olägenheterna av ett passagesystem, syntes behovet av ökad arbetskraft för närvarande kunna tillgodoses genom ett ökat anslag till avlönande av en extra ingenjör. I stället för det nuvarande beloppet, 1,800 kronor, borde därför beräknas ett belopp av 4,000 kronor till arvode åt en extra ingenjör.

Vidare avlönades från ifrågavarande anslag en manlig ritare med 1,800 kronor. Denne ålåge i främsta rummet att utföra de grafiska vattenmängdsberäkningarna, ett arbete, som vore av allra största vikt. Den nuvarande avlöningen syntes styrelsen alltför knappt tilltagen. Riktigast vore det enligt styrelsens mening att jämnställa denne ritare i avlöningsförmåner med ritare vid rikets allmänna kartverk. Då styrelsen emellertid, om ock med tvekan, icke ansett sig böra föreslå uppförandet av en dylik befattning å byråns ordinarie stat, fann sig styrelsen dock böra föreslå, att anslaget till extra biträden i denna del höjdes med 600 kronor, så att arvodet till det manliga biträdet skulle kunna utgå med ett högre belopp.

Från anslaget till extra biträden ersattes ock den person, som utförde analyserna av byråns vattenprov. Därför beräknades en summa av 1,200 kronor om året hädanefter bliva erforderlig, sedan arvodet i sammanhang med ombyte av biträde måst höjas med 1 krona per vattenprov.

Därjämte skulle från nämnda anslag utgå gratifikation åt vaktmästaren med högst 500 kronor samt vikariatsersättningar, vilka, såsom förut nämnts, beräknats till 1,200 kronor.

Slutligen skulle tillfälliga biträden avlönas från anslaget. Därvid borde särskilt räknas arvoden, om ock mycket måttligt tilltagna, åt ingenjörselever vid tjänstgöring å byrån under sommarmånaderna samt smärre anslag åt personer, vilka, särskilt i landets svårtillgängliga delar, ville ägna sig åt hydrografiska undersökningar. För dessa ändamål samt andra svår-

förutsedda utgifter av detta slag syntes en summa av omkring 1,200 kronor böra beräknas.

Med hänsyn till det anförda föreslog styrelsen, att å byråns stat måtte upptagas en post å 10,500 kronor till »extra biträden samt vikariatersättning».

Övriga anslag.

För avlönande av byråns observatörer vore för närvarande beräknat ett förslagsbelopp av 8,000 kronor. Arvodena utginge med belopp, som växlade mellan 36 och 75 kronor alltefter stationernas läge och arbetenas omfång. Då ifrågavarande anslag visat sig räcka till för dessa avlöningar under den gångna tiden samt då de stationer, som under de närmaste åren kunde tillkomma, skulle avlönas med medel, som utginge under vattenfallsförteckningens stat, ansåg styrelsen ändring i det nämnda beloppet, 8,000 kronor, icke erforderlig.

Till expenser utginge ett belopp av 2,500 kronor. Till denna summa komme från år 1911 ett anslag av 500 kronor å vattenfallsförteckningens stat. Sammanlagt hade alltså byrån år 1912 haft 3,000 kronor till förfogande för dessa utgifter. Anslagen hade emellertid icke räckt till, utan hade varje år en om ock icke stor brist uppstått. Utgifterna för expenser hade utgjort:

År 1908.	År 1909.	År 1910.	År 1911.
2,511: 02	2,916: 97	2,902: 25	3,792: 80

Det nu ifrågavarande anslagets karaktär av förslagsanslag hade gjort, att ett överskridande hittills icke vållat några större olägenheter. Upptoges emellertid anslaget på den ordinarie staten, bleve förhållandena härutinnan annorlunda, och anslaget syntes därför böra beräknas så högt, att, med iakttagande av sparsamhet, brist icke behövde uppstå. En ökning av anslaget med 1,000 kronor, d. v. s. från 2,500 till 3,500 kronor, skulle fördenskull vara erforderlig.

Å byråns stat återstode tre anslagstitlar, nämligen till publikationer med ett belopp för år 1913 av 8,000 kronor, till resekostnader och hantlangning vid mätningar ett belopp av 8,000 kronor samt till komplette-

ring och underhåll av peglar och utrustning ett belopp av 2,600 kronor. Enär alla dessa utgifter kunde vara av ganska växlande storlek, syntes det styrelsen lämpligast, om anslagen för desamma fortfarande utginge såsom förslagsanslag på extra stat, i vilket hänseende styrelsen åberopade förhållandet beträffande anslagen till fältarbeten och publikationer vid Sveriges geologiska undersökning.

Anslaget till publikationer, vilket, såsom nämnts, för år 1913 utgjorde 8,000 kronor, kunde, enligt vad styrelsen framhöll, icke beräknas räcka till annat än tryckningen av byråns årsböcker, årsberättelser och, i mindre utsträckning, meddelanden, men icke till utgivandet av monografier. Utgivandet av monografier återkomme dock tydligtvis icke regelbundet varje år. För de år, då för antydda ändamål ett högre anslag vore nödvändigt, syntes sådant fördenskull kunna äskas på förhand. Detta växlande anslagsbehov talade enligt styrelsens mening för bibehållande av denna post på extra stat och såsom förslagsanslag. I så fall syntes ock de obetydliga inkomster — uti 1912 års inkomst- och utgiftsstat beräknade till 100 kronor — som uppstode vid försäljningen av byråns publikationer, böra få disponeras av byrån. Någon ändring uti det för år 1913 beräknade anslagsbeloppet ansåg styrelsen icke behöva ifrågakomma.

Anslaget till fältarbeten, för närvarande 8,000 kronor, kunde också anses vara tämligen växlande; det kunde nämligen influeras av de flodområden, som vore föremål för speciella undersökningar m. m. Detta anslag syntes därför böra utgå å extra stat såsom förslagsanslag. Någon ändring i dess nuvarande storlek förutsattes icke.

De anförda synpunkterna gällde ännu mera rörande det anslag, som utginge till komplettering och underhåll av peglar och utrustning. Intet anslag hade visat sig så svårberäkneligt. Anslaget i fråga hade också flera år ansenligt överskridits, såsom följande tabell visade:

	År 1908.	År 1909.	År 1910.	År 1911.
Anslag	10,500: —	3,600: —	6,700: —	3,700: —
Utgifter	10,866: 75	8,969: 06	6,435: 42	5,886: 15

Därvid vore att märka, att uti anslagen till utrustningen liksom i dithörande utgifter inginge organisationskostnader.

Anslaget för år 1911 utgjorde 2,700 kronor å byråns stat och 1,000 kronor å vattenfallsförteckningens stat. Det låge, enligt styrelsens åsikt, i sakens natur, att detta anslag måste komma att växla betydligt till sin storlek.

Ur detsamma skulle betäckas nyinköp av instrument, reparationer av äldre instrument, inköp av möbler och andra behövliga inventarier vid byrån, reparationer och nyuppsättning av peglar vid observationsstationerna o. s. v. Delvis måste dessa apparater för varje år förnyas. Det kunde nämligen icke undgås, att de vid mätningar under svåra förhållanden, issörja, flottning m. m. åtminstone delvis ginge förlorade. Ett icke obetydligt anslag för inköp av nya instrument och reparation av äldre vore därför årligen nödvändigt, men behovet därutinnan vore växlande.

Vidare behövdes med ökade arbetskrafter å byrån ökad utrustning i form av skriv- och ritbord, ritmaterialier, räknemaskiner o. s. v.

Underhållet av pegelstationerna vore vidare mycket olika under olika år, i främsta rummet beroende av vårflödenas beskaffenhet men också av de tillfälliga uppdrag, som ålades byrån.

Slutligen inginge under denna post utgifterna för flygelprövningar. För att göra dessa så billiga som möjligt och samtidigt inbespara mycken tid, hade byrån upprättat en provisorisk provningsanstalt vid Stockholms stads vattenledningsverk vid Norsborg. Utgifterna hade därigenom högst väsentligt minskats. Å denna anstalt hade byrån ävenledes provat instrument, tillhörande privata, mot ersättning, som tillfallit byrån och i 1912 års inkomst- och utgiftsstat beräknats till 200 kronor.

Styrelsen höll före, att anslagsbehovet för utgifter till utrustning m. m. kunde beräknas till omkring 4,500 kronor. Då emellertid därav fortfarande 1,000 kronor syntes böra utgå ur de för vattenfallsförteckningen beviljade medel, föreslogs en ökning av anslaget å byråns stat för utrustningen till 3,500 kronor, eller med 900 kronor utöver anslaget för 1913. Därjämte syntes de inkomster, som byrån erhölle genom utförande av flygelprövningar för privata, fortfarande böra tillfalla byrån och upptagas under denna anslagspost. Jämväl ifrågavarande anslag borde fortfarande utgå å extra stat.

Något anslag för lokalhyra var icke medräknat. Därest utgift i sådant hänseende bleve erforderlig, syntes anslag jämväl därför böra begäras på extra stat.

Den stat, som styrelsen sålunda föreslagit, skulle hava följande lydelse: *Förslag till stat.*

	På ordinarie stat.				
	Lön. Kr.	Tjänstgörings-penningar. Kr.	Ortstillägg. Kr.	Summa. Kr.	
Chefen	6,200	2,800	—	9,000	
1 byråingenjör	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 byråingenjör	3,600	1,800	400	5,800	
1 kvinnligt biträde	900	550	150	1,600	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kronor och efter 10 år med ytterligare 200 kronor.
1 » »	900	550	150	1,600	
1 » »	700	350	150	1,200	
1 vaktmästare	900	450	150	1,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
Till extra biträden samt vikariatsersättning	—	—	—	10,500	
Till expenser	—	—	—	3,500	
Till arvoden åt observatörer	—	—	—	8,000	
Summa	—	—	—	**48,500**	

Anm. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skola, så länge denna förmån kvarstår, å lönen avdragas 250 kronor årligen.

På extra stat.

Till reseckostnader och hantlangning vid mätningar, förslagsvis	kronor	8,000
Till publikationer, förslagsvis	»	8,000
Till komplettering och underhåll av peglar samt utrustning, förslagsvis	»	3,500
Summa	kronor	19,500

Sammanlagda utgifterna för den hydrografiska byrån med underlydande observationsstationer skulle alltså, ålderstillägg oberäknade, uppgå till 68,000 kronor. Som anslaget för år 1913 utgjorde 55,000 kronor,

skulle ökningen utgöra 13,000 kronor. Därifrån borde emellertid dragas 2,250 kronor, vilket belopp utgått till personalen i form av extra lönetillägg.

Till den hydrografiska undersökningen av Sveriges färskvatten hörde jämväl de under statens meteorologiska centralanstalt stående meteorologiska observationerna samt de under Sveriges geologiska undersökning varande hydrogeologiska specialundersökningarna. För dessa gällde för år 1913 följande kostnadsberäkningar:

De meteorologiska observationerna.

Arvodestillökning åt en amanuens vid meteorologiska centralanstalten	kronor	1,000
Observationsarvoden, förslagsvis	»	9,700
Instruments och apparaters underhåll, förslagsvis	»	500
Inspektioner, förslagsvis	»	500
Biträden vid instrumentens prövning, observationernas granskning och beräkning, tabellering samt skrivning m. m., förslagsvis	»	2,000
	Summa kronor	13,700

De hydrogeologiska specialundersökningarna.

Fältarbeten, förslagsvis	kronor	2,500
Publikationer, förslagsvis	»	500
	Summa kronor	3,000

Karaktären av de poster, vilka vore upptagna i dessa beräkningar, syntes styrelsen göra det lämpligast, att utgifterna för desamma fortfarande utginge på extra stat.

Kungl. remiss 5/7 1912.

Genom remiss den 5 juli 1912 har Kungl. Maj:t anbefallt löneregleringskommittén att avgiva yttrande i anledning av styrelsens för hydrografiska byrån förenämnda skrivelse den 13 juni 1912.

Kommitténs förslag.

Frågan om hydrografiska byråns ställning inom statsförvaltningen.

Vid den förberedande behandlingen av spörsmålet angående anordnandet av en hydrografisk undersökning av Sveriges färskvatten uppstod, såsom i inledningen till detta betänkande närmare omförmäles, fråga, huruvida icke den särskilda institution, som skulle erfordras för undersökningar i nämnda hänseende, skulle kunna antingen i enhetlighetens syfte sammanföras med vissa andra redan befintliga institutioner eller, jämväl till vinnande av kostnadsbesparing, ingå såsom en underavdelning under någon dylik institution.

Då ärendet föredrogs inför Kungl. Maj:t den 21 december 1906, förklarade emellertid föredragande departementschefen, att han efter moget övervägande ansett sig böra föreslå inrättande av en särskild, fristående institution, en hydrografisk byrå. Den högsta ledningen av denna byrås arbeten skulle utövas av en oavlönad styrelse, uti vilken såväl de praktiska som de teoretiska intressena skulle bliva företrädda.

I enlighet med departementschefens hemställan föreslog Kungl. Maj:t 1907 års Riksdag att i huvudsaklig överensstämmelse med de av departementschefen angivna grunder besluta inrättandet av en särskild hydrografisk byrå.

Riksdagen beslutade ock i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts nyssberörda förslag.

Inom kommittén har vid behandlingen av nu förevarande ärende ifrågasatts, huruvida icke tilläventyrs skulle kunna ur flera synpunkter vara önskvärt och gagneligt att till en gemensam institution sammanföra en del vetenskapliga mindre anstalter, såsom hydrografiska byrån, nautisk-meteorologiska byrån och meteorologiska centralanstalten.

Det har därvid särskilt framhållits, att de arbeten, som utföras av de nämnda anstalterna, äga sådana beröringspunkter med varandra, att man borde söka åstadkomma en intimare samverkan dem emellan.

Även har inom kommittén framställts den tanken, att man utan en sammanslagning av de nämnda anstalterna skulle kunna, åtminstone till en viss grad, vinna det syfte, som avsåges med berörda åtgärd. I sådant hänseende har ifrågasatts att för de tre anstalterna inrätta en gemensam oavlönad styrelse, vilken skulle hava till huvudsaklig uppgift att årligen uppgöra förslag till arbetsplaner för arbetenas bedrivande inom de särskilda anstalterna och att yttra sig uti viktigare frågor rörande anstalternas organisation och verksamhet m. m.

Genom en sådan anordning skulle — har det framhållits — kunna vinnas, att arbetena vid de särskilda anstalterna bleve organiserade och planlagda på bästa möjliga sätt och så, att vid den ena anstaltens arbeten i görligaste mån hänsyn toges till de övriga anstalternas uppgifter och arbeten samt att dubbelarbete undvekes.

Påpekats har ock, att genom insättande i den ifrågasatta styrelsen av representanter för såväl de teoretiska som de praktiska intressena garanti skulle kunna vinnas mot att arbetena vid någon av anstalterna ensidigt riktades åt det ena eller andra hållet.

Jämväl har erinrats, att för de topografiska, ekonomiska och geologiska kartverken samt sjökarteverket redan finnes ett slags gemensam överstyrelse — med åligganden i väsentliga hänseenden motsvarande dem, som tänkts skola tillkomma den ifrågasatta styrelsen för de tre ovannämnda anstalterna — nämligen den genom kungl. brev den 28 maj 1880 inrättade kommissionen för de allmänna kartarbetena.

Med hänsyn emellertid till den ingående prövning av frågan om den hydrografiska byråns ställning, som ägde rum, innan beslut träffades om densammas inrättande, har kommittén ansett sig icke böra nu framlägga något förslag varken i den ena eller i den andra riktningen, utan allenast velat omförmäla vad i nämnda avseenden inom kommittén förekommit, på det att, därest, såsom kommittén för sin del håller före, saken befinnes förtjänt av vidare uppmärksamhet, det må genom sakkunnig utredning kunna

utrönas, om och i vad mån någon av de antydda anordningarna eller tilläventyrs annan anordning må böra träffas i angivet syfte.

För den händelse att hydrografiska byrån nu uppföres på ordinarie stat och befattningshavare därstädes erhålla ordinarie anställning, böra emellertid enligt kommitténs bestämda uppfattning, för underlättande av framdeles möjligen skeende förändring av byråns ställning, avlöningsvillkoren för personalen givas sådan avfattning, att en var ordinarie befattningshavare må bliva skyldig att, i händelse av behov, låta sig förflyttas till befattning med motsvarande eller liknande uppgifter inom annan institution ävensom att eljest utföra de förändrade göromål, som kunna bliva befattningshavaren ålagda.

Hydrografiska byråns uppförande å ordinarie stat m. m.

Frågan om hydrografiska byråns uppförande å ordinarie stat är givetvis beroende på i vad mån behovet av arbeten, som utföras av anstalten i fråga, kan anses vara av stadigvarande natur eller åtminstone komma att göra sig gällande under en synnerligen lång tidrymd framåt.

Då fråga var om inrättandet av den hydrografiska byrån, uttalade vederbörande departementschef, att han ansåge blivande anslag till den hydrografiska undersökningen böra, såsom fallet dittills varit med anslaget till Sveriges geologiska undersökning, tills vidare uppföras å extra stat. Såsom skäl därför framhöll departementschefen att, även om man icke finge beräkna en allt för kort tid för genomförande av den föreslagna undersökningsplanen och om jämväl därefter behovet av vissa mera permanenta undersökningar komme att kvarstå, det alltid vore att antaga, att man inom en begränsad tid måste i större eller mindre mån omorganisera det hela.

Anslag till den hydrografiska undersökningen av Sveriges färskvatten hava ock allt hitintills utgått å extra stat.

Styrelsen för hydrografiska byrån har emellertid nu ansett tidpunkten vara inne att uppföra byrån på ordinarie stat.

I sin skrivelse den 13 juni 1912 har nämligen styrelsen, såsom nämnt, framhållit, att erfarenheten från de gångna åren och den utveckling, byrån därunder genomgått, redan ådagalagt, att behovet av de hydrografiska undersökningarna med säkerhet komme att för all framtid bestå

och att fullbordandet av endast de närmast liggande uppgifterna komme att kräva så lång tid, att redan för dem det syntes styrelsen lämpligast att överflytta byrån på ordinarie stat.

Styrelsen har i sådant hänseende redogjort för ej mindre beskaffenheten av de viktigare arbeten, som redan tillhöra den hydrografiska byrån eller kunde väntas komma att anförtros densamma, än även den tid ifrågavarande arbeten kunde beräknas komma att kräva.

Berörda redogörelse ,vars huvudsakliga innehåll återfinnes å sid. 33—37 i detta betänkande, har synts kommittén giva vid handen, att de hydrografiska byrån redan nu tillkommande arbeten äro till en del av den natur, att behovet av dem kan anses permanent, och till en del av beskaffenhet, att deras utförande utan tvivel kommer att draga en så gott som oöverskådlig tid.

Härtill kommer, att antalet av de befattningar, som föreslagits till uppförande såsom ordinarie, icke är större än att innehavarna av dessa befattningar under alla förhållanden och oberoende av de mer eller mindre tillfälliga särskilda uppdrag, som anförtrotts byrån, torde erhålla full sysselsättning.

Kommittén har fördenskull funnit sig kunna tillstyrka, att hydrografiska byrån må överflyttas till ordinarie stat.

I detta sammanhang anser sig kommittén ock böra upptaga spörsmålet om förändrad benämning å denna byrå. I sådant hänseende har styrelsen för byrån framhållit önskvärdheten av, att byråns karaktär av central statsmyndighet även i benämningen komme till sin rätt, och har styrelsen föreslagit, att institutionen i fråga måtte benämnas hydrografiska centralbyrån eller hydrografiska centralanstalten.

De sålunda föreslagna benämningarna hava emellertid synts komittén allt för starkt framhålla ifrågavarande institution såsom en centralmyndighet för samtliga de hydrografiska undersökningarna i Sverige. Enligt gällande instruktion är nämligen hydrografiska byråns verksamhetsområde inskränkt till färskvattenshydrografien, under det att nautisk-meteorologiska byrån har till uppgift att bland annat bearbeta iakttagelser, tillhörande havsvattenshydrografien.

I förbigående må ock påpekas, att nautisk-meteorologiska byrån på bekostnad av vederbörande hushållningssällskap upprätthåller ett antal

vattenhöjdmätningsstationer i Mälaren. Däremot finnas icke i nämnda sjö några under hydrografiska byrån lydande stationer. En överflyttning av nyssberörda stationer till hydrografiska byrån, vilken åtgärd synes kommittén påkallad, torde emellertid kunna åstadkommas genom överenskommelse med hushållningssällskapen.

För att emellertid hydrografiska byråns egenskap av statsinstitution må tydligare angivas, har kommittén ansett den ändringen kunna göras, att byrån benämnes statens hydrografiska byrå.

Kommittén hemställer,

att hydrografiska byrån må uppföras å ordinarie stat med benämning statens hydrografiska byrå.

Ordinarie befattningar och avlöningsförmåner för dem.

Enligt styrelsens förslag skulle å staten för hydrografiska byrån uppföras följande ordinarie befattningshavare, nämligen, utom föreståndaren, 2 byråingenjörer, 3 kvinnliga biträden och 1 vaktmästare.

Föreståndaren har hittills åtnjutit ett årligt arvode av 7,000 kronor. Kommittén tillåter sig från det föregående erinra om de synpunkter, som i huvudsak lågo till grund vid bestämmandet av nämnda avlöningsbelopp.

Beträffande den ifrågasatta föreståndaren hemställde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och lantbruksstyrelsen uti sitt gemensamma förslag den 19 december 1900, att han skulle jämnställas med byråchef i centralt ämbetsverk och tillerkännas de löneförmåner, som vore eller framdeles bleve bestämda för sådan tjänsteman. Avlöningen till byråchef utgjorde då i allmänhet 6,400 kronor med ett ålderstillägg å 600 kronor.

Vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 21 december 1906 av frågan om hydrografiska byråns inrättande framhöll föredragande departementschefen, att enligt styrelsernas förslag föreståndaren skulle vara både vetenskapsman och ingenjör.

Även om man ville till största delen efterskänka fordringarna på ingenjörskompetensen och i stället lägga huvudvikten på den rena hydrografutbildningen, ansåg departementschefen det kunna starkt ifrågasättas, om för den föreslagna avlöningen ens någon på detta område fullt kompetent

person skulle kunna erhållas till föreståndarplatsen än mindre kvarhållas å densamma. För den vetenskapligt bildade hydrografen syntes, om ej avlöningen sattes desto högre, den akademiska banan, redan med de existensvillkor den då erbjöde, alltid komma att hägra som slutmålet. En ordinarie professor uppbar för det dåvarande en begynnelseavlöning av 6,000 och en slutavlöning av 7,000 kronor, d. v. s. i stort sett endast obetydligt sämre avlöning än den, föreståndaren för hydrografiska byrån enligt styrelsernas förslag skulle komma att uppbära. Den akademiske läraren hade emellertid alltid utsikt till en eller annan extra förtjänst, och, framför allt, han vore ordinarie tjänsteman med ty åtföljande pensionsrätt.

Departementschefen, som fann anslaget till den hydrografiska undersökningen tills vidare böra uppföras å extra stat, ansåg föreståndaren för hydrografiska byrån böra i fråga om avlöning likställas med chefen för Sveriges geologiska undersökning. Arvodet till sistnämnde chef utgick då med 7,000 kronor, eller samma belopp, som vid nämnda tid tillkom överdirektörer och andra chefer för mindre ämbetsverk i allmänhet.

Samma arvode ansåg departementschefen minst böra tillkomma även föreståndaren för hydrografiska byrån. Därest emellertid vid omreglering av lönerna för de förvaltande ämbetsverkens personal avlöningen för cheferna för de mindre verken komme att höjas, borde enligt departementschefens mening även föreståndaren för hydrografiska byrån komma i åtnjutande av en dylik förhöjning.

Uti den av departementschefen framlagda, sedermera godkända kostnadsberäkningen upptogs arvodet åt föreståndaren för hydrografiska byrån till 7,000 kronor.

Styrelsen för hydrografiska byrån har uti sin nu förevarande framställning, under framhållande att avlöningen till chefen för Sveriges geologiska undersökning vid 1909 års riksdag bestämts till 9,000 kronor, föreslagit, att avlöningen till föreståndaren för nu ifrågavarande anstalt måtte utgå med nyssnämnda belopp.

För egen del får kommittén uti nu förevarande hänseende till en början erinra, att kommittén jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 20 december 1912 anbefallts att i samband med fullgörande av det kommittén meddelade uppdrag med avseende å löneregleringen för hydrografiska byrån

till behandling jämväl upptaga frågan om ny stat för meteorologiska centralanstalten.

Med hänsyn såväl till innehållet i den kommittén sålunda givna befallningen som ock till det i det föregående omförmälda spörsmålet att på ett eller annat sätt närmare sammansluta hydrografiska byrån med meteorologiska centralanstalten och nautisk-meteorologiska byrån, har kommittén ansett att, därest föreståndaren för hydrografiska byrån varder ordinarie tjänsteman och såsom sådan erhåller pensionsrätt, det bör kunna vara tillfyllest, om han i avlöningshänseende likställes med föreståndaren för meteorologiska centralanstalten.

För denne senare har avlöningen vid 1909 års riksdag bestämts lika med den, som i allmänhet tillkommer universitetsprofessorer, och något förslag till ändring därutinnan föreligger icke uti de till kommittén överlämnade handlingar beträffande meteorologiska centralanstalten.

Avlöningen till föreståndaren för hydrografiska byrån skulle alltså enligt kommitténs mening böra utgå med 7,500 kronor, vartill skulle kunna komma ett ålderstillägg efter fem år å 600 kronor.

Av styrelsen för hydrografiska byrån har ock ifrågasatts, huruvida icke sistbemälde föreståndares benämning borde ändras till närmare överensstämmelse med förhållandet vid andra motsvarande ämbetsverk eller så, att han bleve betecknad såsom »chef» för byrån. Med sin nyss antydda uppfattning har kommittén icke kunnat biträda berörda förslag i fråga om föreståndarens benämning.

Å gällande stat för hydrografiska byrån äro upptagna två byråingenjörer, vardera med ett arvode av 4,500 kronor.

Enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens och lantbruksstyrelsens gemensamma förslag skulle avlöningen för byråingenjör vid hydrografiska byrån hava utgjort 3,500 kronor med två ålderstillägg efter fem och tio år, vartdera ålderstillägget å 500 kronor, eller enahanda avlöning, som då var bestämd för byråingenjör i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Departementschefen framhöll emellertid, att man med den sålunda föreslagna avlöningen för byråingenjörerna i hydrografiska byrån icke skulle kunna hava utsikt att för dessa platser erhålla annat än mycket

unga arbetskrafter eller ock underhaltiga personer. De arvoden, som vore erforderliga för att man skulle hava utsikt att därmed locka fullt dugliga ingenjörer att göra arbetet å byrån till sin livsuppgift, ansåg departementschefen å andra sidan skola bliva så avsevärda, att man, åtminstone till en början, borde avstå därifrån.

I stället syntes det honom, att man borde söka komma till ett arvodesbelopp, som, på samma gång det icke vore för byråns stat alltför betungande, dock icke vore lägre än att man därför skulle kunna beräkna att erhålla fullt kompetenta personer, som kunde finna med sin fördel förenligt att ägna någon längre tid, exempelvis omkring fyra eller fem år, åt tjänstgöring inom byrån. Departementschefen ansåg ett arvode av 4,500 kronor vara tillräckligt därför.

Införandet för de ifrågavarande byråingenjörerna av ett passagesystem sådant som departementschefen tänkt sig syntes honom så mycket lämpligare, som därigenom enligt hans åsikt även skulle vinnas den fördelen, att så småningom ett antal av de i det praktiska livet sysselsatta ingenjörerna skulle bliva väl förtrogna med byråns arbeten.

Styrelsen för hydrografiska byrån har nu, beträffande det av departementschefen på sin tid förordade passagesystemet, uttalat såsom sin bestämda åsikt, att ett sådant system icke vore förenligt med byråns alltmera ökade verksamhet. Med den knappt tilltagna fasta personalen har styrelsen ansett det vara av största vikt, att utsikt funnes att så länge som möjligt behålla de personer, som en gång blivit förtrogna med byråns arbeten. Ett motsatt förfaringssätt har synts styrelsen ställa orimliga krav på föreståndaren.

Avlöningarna till byråingenjörerna har styrelsen fördenskull föreslagit att utgå med samma belopp som till tjänstemän i andra normalgraden vid nyreglerade centrala ämbetsverk och sålunda jämväl med ålderstillägg. De ifrågavarande befattningshavarna skulle i sådant fall bliva jämnställda med förste byråingenjörer i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Vidkommande den av departementschefen på sin tid framhållna fördelen av att man genom ombytena av byråingenjörer skulle i det praktiska livet erhålla tillgång till ingenjörer, som vore förtrogna med hydrografiska byråns arbeten, har styrelsen för nämnda byrå uttalat såsom sin

mening, att detta kunde tillgodoses dels genom de extra biträden, som byrån använde, och dels därigenom att elever vid tekniska högskolan inom väg- och vattenbyggnadsfacket under sina ferier för fullgörande av en del utav den därunder brukliga praktiska verksamheten biträdde vid byråns mätningar.

Därest hydrografiska byrån skall överföras på ordinarie stat, anser kommittén i likhet med byråns styrelse, att de bägge redan befintliga byråingenjörsbefattningarna böra förändras till ordinarie tjänster. Det torde nämligen vara oundgängligen nödvändigt för arbetets behöriga gång, att vid byrån finnas, förutom föreståndaren, åtminstone två ordinarie tjänstemän med högre utbildning.

Vidkommande avlöningarna till ifrågavarande byråingenjörer må erinras, att nuvarande arvodet, 4,500 kronor, utgör samma belopp som begynnelseavlöningen för tjänsteman i andra normalgraden vid oreglerade centrala ämbetsverk. De nämnda befattningarna synas kommittén böra, därest de nu uppföras såsom ordinarie, erhålla samma avlöningsförmåner, som numera i allmänhet äro tillerkända tjänstemän i andra normalgraden.

Kommittén har därvid icke ansett sig böra taga hänsyn till att byråingenjörerna enligt gällande instruktion äga att under vissa villkor åtaga sig att utom tjänstetiden utföra praktiskt hydrografiska undersökningar och utredningar åt kommuner och enskilda. Omförmälas må emellertid, att, enligt vad kommittén inhämtat, byråingenjörernas behållna inkomster av dylika uppdrag utgjort

	år 1908	år 1909	år 1910	år 1911	år 1912
	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
för den ene byråingenjören	211: —	27: 75	170: 35	611: 70	305: —
» » andre »	—	27: 75	—	—	—

Vid bifall till kommitténs förslag, att byråingenjörerna vid hydrografiska byrån skulle likställas med tjänstemän i andra normalgraden vid centrala ämbetsverk, torde de ock böra utnämnas av Kungl. Maj:t.

Å staten för hydrografiska byrån skulle vidare enligt styrelsens föreliggande förslag såsom ordinarie uppföras tre redan befintliga kvinnliga biträdesbefattningar.

Av de nämnda biträdena skulle ett utföra registrators-, räkenskaps-, granskningsoch renskrivningsarbeten och ett annat biträde sysselsättas med ritarbeten.

Med hänsyn till arten av större delen av ifrågavarande arbeten har styrelsen ansett dessa bägge biträden böra i avlöningshänseende likställas med dylika biträden av högre grad inom centrala ämbetsverk.

Det tredje biträdet skulle hava till åliggande att utföra enklare räknearbete samt kollationering och korrekturläsning.

Avlöningen till detta biträde har synts styrelsen kunna sättas lika med den, som åtnjutes av dylika biträden av lägre grad inom centrala ämbetsverk.

Vad styrelsen sålunda föreslagit i fråga om uppförande å stat av tre ordinarie kvinnliga biträdesbefattningar samt angående avlöningsförmånerna för dem, har icke givit kommittén anledning till erinran.

Uti den vid 1907 års riksdag framlagda och av Riksdagen utan anmärkning lämnade kostnadsberäkningen rörande hydrografiska byrån var upptaget ett arvode å 800 kronor till en vaktmästare, med anmärkning tillika, att detta arvode efter 5 års anställning kunde höjas med 100 kronor. För utförande av räkne- och skrivmaskinsarbete skulle vaktmästaren kunna erhålla en gratifikation å högst 500 kronor.

Även vaktmästarbefattningen har styrelsen nu föreslagit skola uppföras såsom ordinarie, och har styrelsen ansett det avgjort, att vaktmästaren — med hänsyn till de mångfaldiga expeditionsgöromål o. d., som bestredes av honom — borde i avlöningshänseende jämnställas med förste vaktmästare i nyreglerade centrala ämbetsverk. För biträde med skriv- och räknemaskinsarbete skulle emellertid enligt styrelsens mening fortfarande utgå gratifikation till enahanda belopp som hittills.

Beträffande den avlöning, som skulle tillkomma vaktmästaren vid hydrografiska byrån i denna hans egenskap, anser sig kommittén icke kunna tillstyrka, att den sättes högre än som befunnits skäligt för vaktmästare i allmänhet vid centralt ämbetsverk eller 1,200 kronor med två ålderstillägg efter 5 och 10 år, vartdera ålderstillägget å 100 kronor.

Då kunnighet i skrivmaskins- och räknemaskinsarbete icke torde kunna fordras såsom kompetensvillkor för vaktmästarbefattning, har det synts kommittén billigt att, därest sådant arbete av vaktmästaren vid hydrografiska byrån besörjes på ett tillfredsställande sätt, särskild gratifikation till belopp av högst 500 kronor, för år räknat, må såsom hittills kunna tillerkännas honom. Det för sådant ändamål erforderliga beloppet torde böra utgå av anslag till extra biträden m. m.

Erinras må, att vid fastställandet år 1909 av stat för Sveriges geologiska undersökning det avsågs, att dåvarande förste vaktmästaren därstädes skulle från motsvarande anslag å nämnda institutions stat kunna få uppbära särskild ersättning av 500 kronor för bestyr med fotografering o. dyl.

Under åberopande av vad ovan anförts, hemställer kommittén,

att avlöningen till föreståndaren för statens hydrografiska byrå må bestämmas till 7,500 kronor, därav 5,000 i lön och 2,500 i tjänstgöringspenningar, vartill kan komma ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor efter fem år;

att en var av två byråingenjörer vid nämnda byrå må erhålla en avlöning av 5,800 kronor, därav 3,600 i lön, 1,800 i tjänstgöringspenningar och 400 i ortstillägg, vartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 500 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 500 kronor, efter ytterligare fem år;

att å staten för byrån må uppföras två kvinnliga biträdesbefattningar av högre lönegrad, en var med avlöning av 1,600 kronor, därav 900 i lön, 550 i tjänstgöringspenningar och 150 i ortstillägg, vartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 200 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 200 kronor, efter ytterligare fem år;

att å staten för byrån vidare må upptagas en kvinnlig biträdesbefattning av lägre lönegrad, med avlö-

ning av 1,200 kronor, därav 700 i lön, 350 i tjänstgöringspenningar och 150 i ortstillägg, vartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 200 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 200 kronor, efter ytterligare fem år;

att vaktmästaren vid byrån må tilldelas en avlöning av 1,200 kronor, därav 700 i lön, 350 i tjänstgöringspenningar och 150 i ortstillägg, vartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 100 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 100 kronor, efter ytterligare fem år; samt

att i staten för byrån den bestämmelsen intages, att, därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej utgå till honom ävensom å lönen avdragas 100 kronor årligen.

Arbetstid å tjänsterum.

I § 11 av gällande instruktion för hydrografiska byrån äro föreskrifter givna beträffande den dagliga arbetstiden å tjänsterummet för föreståndaren och byråingenjörerna.

I anslutning till vad vid löneregleringar under de senare åren för ett flertal ämbetsverk och myndigheter plägat föreskrivas samt vad som stadgats i kungl. kungörelse den 10 juni 1912 angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar (svensk författningssamling n:r 151), anser sig kommittén böra hemställa,

att såsom förutsättning för godkännande av den blivande staten för statens hydrografiska byrå uppställes, att, för så vitt tjänstgöringen är förlagd till byråns lokaler i Stockholm, ordinarie tjänstinnehavare skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter prövning medgivas, vara å tjänsterummet tillstädes minst 6 timmar varje söckendag, dock

att arbetstiden för kvinnlig befattningshavare icke må i något fall utsträckas med mera än en timme.

Semester.

Enligt § 13 i instruktionen för hydrografiska byrån äga byråns föreståndare och tjänstemän årligen, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under högst sex veckor.

Semestertiden för föreståndaren och de här avsedda tjänstemännen, nämligen de bägge byråingenjörerna, torde fortfarande böra utgöra sex veckor, eller en och en halv månad.

I sammanhang med uppförande å ordinarie stat av kvinnliga biträdesbefattningar samt vaktmästarbefattningen böra emellertid jämväl innehavarna av dessa tjänster tillerkännas semesterförmån, i överensstämmelse med vad i nyreglerade verk i allmänhet medgivits motsvarande befattningshavare. Alltså skulle semestertiden bestämmas till en månad för kvinnligt biträde samt 15 dagar för vaktmästare.

Vad kommittén sålunda ifrågasatt, har av kommittén iakttagits vid framläggandet av förslag till avlöningsvillkor för ordinarie befattningshavare vid hydrografiska byrån.

Avlöningsvillkor.

Vid uppgörande av nyssberörda förslag har kommittén även tagit behörig hänsyn i tillämpliga delar till de bestämmelser, som vid senare årens riksdagar antagits i avseende å åtskilliga då beslutade löneregleringar. Därjämte har kommittén beaktat den i 15 § av gällande instruktion för hydrografiska byrån intagna föreskriften i fråga om byråingenjörernas rätt att åtaga sig utförandet utom tjänstetiden av praktiskt hydrografiska undersökningar och utredningar åt kommuner och enskilda.

Uppmärksammas må jämväl, att i fråga om rätt för manlig befattningshavare att för löneförhöjning räkna sig till godo viss tid, som förflutit före den nya statens ikraftträdande, kommittén ansett sig icke kunna föreslå dylik förmån för andra befattningshavare vid byrån än föreståndaren och vaktmästaren.

Kommittén hemställer,

att för åtnjutande av de avlöningsförmåner, som i blivande ny stat varda upptagna för ordinarie befatt-

ningshavare vid statens hydrografiska byrå, måtte fastställas följande villkor och bestämmelser, nämligen:

att innehavare av ordinarie befattning vid nämnda byrå skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation av byrån eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, ävensom därest byråns ställning inom statsförvaltningen så förändras, att densamma ej längre kan anses såsom självständig institution, eller därest vissa ifrågavarande byrå tillhörande göromål överflyttas till annan institution, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de göromål, som honom anförtros, eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra inom den institution, till vilken göromålen överlämnas;

att med ordinarie befattning vid statens hydrografiska byrå icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning vid ifrågavarande byrå ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försett eller blivit såsom aktiebolag registrerat, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag som helst, såframt ej, vad angår föreståndaren, Kungl. Maj:t och, vad angår innehavare av annan befattning vid byrån, styrelsen för byrån uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid byrån, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att innehavare av ordinarie befattning vid byrån allenast genom byråns förmedling och under villkor i övrigt, som i byråns instruktion varda angivna, må åtaga sig praktiskt hydrografiska undersökningar och utredningar åt kommuner och enskilda;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men skola för den tid, han eljest varit befriad från tjänstgöring, utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, där sådant förekommer, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att avlöning ej må utgå till tjänstinnehavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehavare varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej prövas skäligt låta honom uppbära något därav;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras till följd av tjänsteresor eller för beredande av semester, befattningshavare av lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning vid byrån, bestrida

densamma, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande han därvid att, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta, vid sjukdomsförfall de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest däremot svarande belopp;

att emellertid, därest föreståndaren till följd av tjänsteresa eller för handläggning av särskilda ärenden är under allenast några få, högst fyra dagar hindrad att sköta sin befattning, byråingenjör skall vara pliktig att utan särskild ersättning sköta de till föreståndarbefattningen hörande löpande göromålen;

att i fråga om i staten medgiven förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad tidpunkten

för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och

för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor;

under iakttagande, vad var och en av omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänsteåldern blivit uppnådd;

att därvid föreståndare och vaktmästare bör tillgodoräknas den tid, som före den nya statens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen;

att kvinnligt biträde, som vid den nya statens ikraftträdande är anställt vid hydrografiska byrån och antages till ordinarie biträde å denna stat, äger att för åtnjutande av löneförhöjning räkna sig till godo

den tid, hon därförinnan innehaft stadig anställning vid byrån;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att semester årligen må, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjutas av föreståndaren och byråingenjörerna en var under en och en halv månad och av de kvinnliga biträdena en var under en månad samt av vaktmästaren under femton dagar;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägg, där sådant förekommer, utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten avgå ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i särskild lag angående civila tjänstinnehavares rätt till pension är vid tiden för den nya statens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat;

att den, som tillträder den nya staten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed; samt

att beträffande de i staten upptagna kvinnliga befattningshavare skola i övrigt lända till efterrättelse föreskrifterna uti kungl. kungörelsen den 10 juni 1912 angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar.

Pensionsålder.

Enligt gällande lag angående civila tjänstinnehavares rätt till pension är, såsom undantag från den allmänna regeln i fråga om pensionsålderns

inträdande, denna ålder bestämd till 65 levnads- och 35 tjänstår för, bland andra, geologer vid Sveriges geologiska undersökning, lantbruksingenjörer samt distriktsingenjörer i väg- och vattenbyggnadsdistrikten.

Styrelsen för hydrografiska byrån har i sin nu föreliggande framställning icke föreslagit särskild pensionsålder för befattningshavare vid byrån, vadan alltså pensionsåldern för manlig tjänstinnehavare därstädes skulle enligt den allmänna regeln utgöra 67 levnads- och 35 tjänstår samt för kvinnlig tjänstinnehavare 60 levnads- och 30 tjänstår.

Det synes emellertid kommittén kunna med fog ifrågasättas, huruvida ej byråingenjörerna vid hydrografiska byrån med hänsyn till arten av dem åliggande arbeten borde i nämnda hänseende likställas med geologer m. fl. och sålunda pensionsåldern för dem sättas till 65 levnads- och 35 tjänstår.

Anslag till ersättningar åt extra biträden, gratifikationer och vikariatsersättningar.

Uti den kostnadsberäkning, som låg till grund vid bestämmande av anslaget till hydrografiska byrån för år 1913, var upptaget ett belopp av förslagsvis 9,000 kronor till extra biträden samt gratifikation åt vaktmästaren.

Av berörda belopp beräknades 3,600 kronor åtgå till arvoden åt de kvinnliga biträdena, för vilka nu föreslagits ordinarie anställning. Återstoden skulle alltså utgöra 5,400 kronor, men har styrelsen ansett detta belopp icke vidare förslå till bestridande av utgifter för extra biträden m. m.

Till avlöning åt en biträdande ingenjör har hittills beräknats 1,800 kronor. Styrelsen har emellertid ansett någon ökning av byråns arbetskrafter nödvändig, om det skulle bliva möjligt för byrån att inom rimlig tid varda till det gagn för den praktiska företagsamheten inom landet, som vid byråns inrättande avsågs. Bäst skulle en sådan ökning av arbetskrafterna enligt styrelsens förmenande tillgodoses genom inrättande av ytterligare en ordinarie byråingenjörsbefattning. För närvarande skulle dock behovet av ökad arbetskraft kunna tillgodoses genom att till avlönande av en extra ingenjör få använda ett belopp av 4,000 kronor.

Det nu utgående beloppet, 1,800 kronor, är beräknat för avlönande av en biträdande ingenjör under allenast sex månader om året. Styrelsens förslag avser att kunna året om hava tillgång till ingenjörs-

biträde. Den omfattning, byråns arbeten numera nått, torde ock få anses kräva ökad tillgång till extra arbetskraft med ingenjörsutbildning. Det av styrelsen för ändamålet beräknade beloppet har kommittén emellertid funnit väl högt tilltaget. Ett arvode av 3,600 kronor för år räknat har synts kommittén böra vara för ändamålet tillfyllest. Erinras må, att årsarvodet till extra biträdande ingenjör i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknats till sistnämnda belopp.

Vidare avlönas för närvarande från anslaget i fråga en manlig ritare med 1,800 kronor. Enligt vad styrelsen meddelat, åligger denne i främsta rummet att utföra de grafiska vattenmängdsberäkningarna. Den nuvarande avlöningen har synts styrelsen allt för knappt tilltagen. Styrelsen, som ehuru med tvekan ansett sig icke böra föreslå uppförandet av ifrågavarande befattning såsom ordinarie, har likväl funnit sig böra hemställa om höjning av anslaget i denna del med 600 kronor, på det att arvodet till ritaren måtte kunna utgå med högre belopp.

Mot den sålunda föreslagna förhöjningen av arvodet åt ritbiträdet till 2,400 kronor för år har kommittén icke haft anledning till erinran.

Från nu ifrågavarande anslag ersättes vidare den person, som utför analyser av vattenprov. Enligt vad styrelsen beräknat, skulle ett belopp av 1,200 kronor vara erforderligt för detta ändamål.

Såsom förut är nämnt, skulle från detta anslag fortfarande utgå den till högst 500 kronor bestämda gratifikationen åt byråns vaktmästare för utförande av skrivmaskins- och räknemaskinsarbete.

Till gratifikationer i övrigt åt tillfälliga biträden och liknande utgifter har beräknats ett belopp av 1,200 kronor.

För uppehållande av vederbörande ordinarie befattningar under semesterledighet erfordras slutligen medel till vikariatsersättningar. Nämnda ersättning skulle för vikarie för föreståndaren och för byråingenjörerna utgå med belopp, motsvarande nämnda befattningshavare under semestertid tillkommande tjänstgöringspenningar. För vikarie för semesterledigt kvinnligt biträde har, i enlighet med vad förut blivit i dylika fall godkänt, beräknats resp. 100 och 75 kronor, allt efter som vederbörande lediga befattningshavare tillhör högre eller lägre grad. Åt vikarie för semesterledig vaktmästare har ansetts böra utgå ersättning av högst 3 kronor om

dagen. Med avseende jämväl å eventuellt behov av medel utöver tjänstgöringspenningar till avlönande av vikarie för ordinarie kvinnligt biträde och vaktmästare under sjukdom samt för anslagets avrundande har kommittén beräknat det till vikariatsersättningar uti ifrågavarande hänseenden avsedda beloppet till 1,200 kronor.

I detta sammanhang torde få påpekas, att, därest för beredande av semester åt ordinarie befattningshavare vid byrån den biträdande ingenjören uppehåller ordinarie tjänst och därför åtnjuter vikariatsersättning, motsvarande tjänstgöringspenningar för sistnämnda tjänst, han icke under några förhållanden bör få samtidigt uppbära sitt arvode såsom biträdande ingenjör oavkortat.

Med avseende å vad sålunda anförts, hemställer kommittén,

att till ersättningar åt extra biträden, gratifikationer och vikariatsersättningar må i staten för hydrografiska byrån uppföras ett anslag av 10,100 kronor.

Anslag till arvoden åt observatörer samt till expenser.

Till arvoden åt observatörer vid hydrografiska byråns stationer är för närvarande beräknat ett belopp av 8,000 kronor. Någon ändring i detta belopp har styrelsen icke ansett erforderlig.

Till expenser är i gällande stat för byrån avsett ett belopp av 2,500 kronor. Sedan år 1911 komma emellertid härtill 500 kronor, som utgå från anslaget till vattenfallsförteckningen. Byrån har alltså att disponera 3,000 kronor för bestridande av expenser.

Enligt vad styrelsen meddelat, hava, såsom förut nämnts, samtliga utgifter för expenser utgjort:

År 1908	År 1909	År 1910	År 1911
kr.	kr.	kr.	kr.
2,511: 02	2,916: 97	2,902: 25	3,792: 80

Styrelsen har nu hemställt, att anslaget å byråns stat måtte höjas till 3,500 kronor.

Då en del av utgifterna för expenser fortfarande torde böra bestridas av anslaget till vattenfallsförteckningen, har det synts kommittén tillfyllest, om anslaget å byråns stat för ifrågavarande ändamål bestämmes till 3,000 kronor.

Kommittén hemställer,

att å staten för hydrografiska byrån må uppföras dels ett anslag av 8,000 kronor till arvoden åt observatörer, dels ock ett anslag av 3,000 kronor till expenser.

Kommittén — som i likhet med styrelsen för hydrografiska byrån ansett, att övriga å gällande stat för byrån uppförda anslagsposter böra utgå å extra stat — får härmed framlägga följande förslag till ordinarie stat för statens hydrografiska byrå:

Ordinarie stat samt kostnadsberäkning.

	Lön. Kr.	Tjänstgöringspenningar. Kr.	Ortstillägg. Kr.	Summa. Kr.	
Föreståndare	5,000	2,500	—	7,500	Efter fem år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 byråingenjör	3,600	1,800	400	5,800	Efter fem år kan lönen höjas med 500 kronor och efter tio år med ytterligare 500 kronor.
1 »	3,600	1,800	400	5,800	
1 kvinnligt biträde av högre lönegrad	900	550	150	1,600	Efter fem år kan lönen höjas med 200 kronor och efter tio år med ytterligare 200 kronor.
1 kvinnligt biträde av högre lönegrad	900	550	150	1,600	
1 kvinnligt biträde av lägre lönegrad	700	350	150	1,200	
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	Efter fem år kan lönen höjas med 100 kronor och efter tio år med ytterligare 100 kronor.
Till ersättningar åt extra biträden, gratifikationer och vikariatsersättningar	—	—	—	10,100	
Till arvoden åt observatörer	—	—	—	8,000	
Till expenser	—	—	—	3,000	
Summa	—	—	—	**45,800**	

Anm. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej utgå till honom ävensom å lönen avdragas 100 kronor årligen.

Summan av de uti kommitténs förslag till ordinarie stat för byrån ingående poster slutar, såsom nämnt, på 45,800 kronor.

Motsvarande poster i gällande stat för byrån utgöra sammanlagt 36,400 kronor.

Kommitténs förslag innebär alltså en kostnadsökning av 9,400 kronor. Härvid har dock icke tagits hänsyn till blivande ålderstillägg, vilka torde böra utgå av nionde huvudtitelns gemensamma anslag till ålderstillägg.[1]

Anslag å extra stat.

Å staten för hydrografiska byrån för år 1913 äro uppförda anslag till publikationer 8,000 kronor, till resekostnader och hantlangning vid mätningar 8,000 kronor samt till komplettering och underhåll av peglar och utrustning 2,600 kronor.

Under framhållande, att utgifterna för ifrågavarande ändamål äro av ganska växlande storlek, har styrelsen för hydrografiska byrån ansett lämpligast, att dessa anslag, i likhet med vad som är fallet beträffande anslagen till fältarbeten och publikationer vid Sveriges geologiska undersökning, fortfarande utgå på extra stat.

Beträffande beloppen av ifrågavarande anslag har styrelsen icke föreslagit annan ändring, än att anslaget till komplettering och underhåll av peglar och utrustning borde höjas till 3,500 kronor.

Samtliga de tre ifrågavarande anslagen synas jämväl kommittén fortfarande böra utgå å extra stat. På någon närmare granskning av de föreslagna beloppen har kommittén icke funnit anledning att ingå.

Kommittén har dock ansett sig icke kunna undgå att giva uttryck åt den uppfattning, att det till publikationer avsedda anslaget 8,000 kronor synes väl högt tilltaget, allra helst som, enligt vad styrelsen meddelat, kostnaderna för utgivandet av monografier icke äro för framtiden beräknade att täckas av nämnda anslagssumma, utan skulle vid behov förhöjning av anslaget för sådant ändamål äskas. Genom iakttagande av nödig sparsamhet torde tilläventyrs kostnaderna för publikationer kunna nedbringas.

[1] Anmärkas må å andra sidan, att befattningshavare vid byrån under år 1911 åtnjutit extra lönetillägg med tillhopa 2,250 kronor. Frågan, huruvida dylikt tillägg bort utgå, har emellertid dragits under regeringsrättens prövning.

Det har av styrelsen erinrats, att något anslag till lokalhyra icke beräknats. Därest så framdeles bliver erforderligt, har styrelsen ansett, att anslag till lokalhyra jämväl bör utgå på extra stat.

För den hydrografiska undersökningen av Sveriges färskvatten utgå å extra stat, jämte de till hydrografiska byråns disposition ställda medlen, dels till meteorologiska centralanstalten anslag för meteorologiska observationer och dels till Sveriges geologiska undersökning anslag för hydrogeologiska specialundersökningar.

Även dessa anslag har styrelsen för hydrografiska byrån ansett fortfarande böra utgå å extra stat.

Kommittén har icke något att erinra häremot. Vad emellertid beträffar det för meteorologiska observationer avsedda anslaget, tillåter sig kommittén erinra, att i nämnda anslag för närvarande ingår en post å 1,000 kronor till arvodestillökning åt en amanuens vid meteorologiska centralanstalten samt att från nämnda anslag ett vetenskapligt bildat extra biträde vid anstalten åtnjuter ett belopp av omkring 600 kronor. Vidkommande dessa utgiftsposter yttrar sig kommittén vidare uti det betänkande, kommittén har att avgiva angående meteorologiska centralanstalten.

Sedan några år hava, såsom nämnts, på extra stat anvisats anslag för verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en schematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall. Då dessa anslag torde avse mera tillfälliga ändamål, lära även dessa fortfarande böra utgå å extra stat.